

**Kultūros paveldo departamento Panevėžio skyriui,
Kupiškio miesto savivaldybei**

**Kupiškio miesto L. Stuokos-Gucevičiaus aikštės, Kupiškio m. sav., Kupiškio m.,
žvalgomųjų archeologinių tyrimų ir archeologinių žvalgymų 2018 m.**

archeologinė pažyma

Įvadas

Kupiškio mieste vykdant L. Stuokos-Gucevičiaus aikštės rekonstrukcijos darbus (užsakovas - Kupiškio miesto savivaldybė, darbų vykdytojas UAB „Dailista“) rasta XVII-XVIII a. archeologinių radinių (keramikos, koklių fragmentų, keliasdešimt monetų). Daugiausiai radinių rasta Š aikštės šone, nemažai jų pastebėta ir nukastų ir sustumdytų žemių krūvose. Radiniai pristatyti į Kupiškio etnografijos muziejų, apie juos informuota savivaldybė, taip pat KPD Panevėžio skyrius. Kadangi Kupiškio mieste lig šiol nebuvo nustatyta jokių objektų su archeologinėmis vertingosiomis savybėmis, todėl archeologiniai tyrimai prieš aikštės rekonstrukcijos darbus atliekami nebuvo.

Aptikus radinius tolimesni rekonstrukcijos darbai Š aikštės pakraštyje buvo sustabdyti, parengtas archeologinių žvalgomųjų tyrimų ir archeologinių žvalgymų projektas. Tikslas - nustatyti archeologines vertingasias savybes, surinkti duomenis apie jų išlikimo laipsnį, kultūrinio sluoksnio pobūdį ir paplitimą, surinkti radinius, nustatyti chronologiją bei parengti paveldosauginės rekomendacijos. Tyrimams atlikti išduotas leidimas LA-248 (2018 06 27). Pagal tyrimų projektą buvo atlikti archeologiniai žvalgymai ir žvalgomieji tyrimai.

Lauko darbų metu atlikta fiksacija pateikiama šioje pažymoje-ataskaitoje (parengti suvestiniai planai, šurfų ir žvalgymų foto ir grafinė fikscija). Surinkta archeologinė medžiaga sutvarkyta: nuplauta, aprašyta, inventorizuota ir išanalizuota bei bus perduota Kupiškio etnografijos muziejui. Pridedami radinių sąrašai. Monetos perduotos P. Gudyno restauravimo centrui radinių restauravimui. Zooarcheologinė medžiaga perduota VU Bioarcheologijos laboratorijai rūšinei identifikacijai. Parengtos mokslinės išvados ir paveldosauginės rekomendacijos kartu su šia pažyma pateiktos tyrimų užsakovui ir KPD Panevėžio skyriui.

Archeologiniai žvalgymai

Archeologinių žvalgymų metu buvo prieinama tik nedidelė rekonstruojamos aikštės dalis, mat daug kur žemės judinimo (gilinimo) darbų etapas buvo jau pabaigtas: R ir P aikštės dalyje įrengti laiptai, paklotos trinkelės, aikštės centrinėje dalyje įrengtas fontano pamatas, paviršinis gruntas nustumdytas, pasiektas žemės - priemolis, taip pat supiltos perstumdytų žemių krūvos. Archeologinius žvalgymus buvo įmanoma atlikti tik tranšėjoje aikštės Š šone, anksčiau - pėsčiųjų zonos vietoje tarp aikštės ir gyvenamųjų namų linijos. Gruntas iki projekcinio 0,5-0,6 m gylio čia buvo nukastas maždaug 150 m ilgio ir 6-8 m pločio atkarpoje. Archeologinių žvalgymų metu buvo a) atsivalomos prieinamas (neužpiltos žemėmis) tranšėjos atkarpos siekiant įvertinti kultūrinio sluoksnio paplitimą; b) atsivalomos ir fiksuojamos atodangos; c) renkami laisvose žemėse besimėtantys radiniai (koklių, keramikos fragmentai). Radiniai renkami sutartiniais sektoriais - kas 10 metrų pradedant nuo tranšėjos R galo. Dėl didelio neinformatyvių radinių kiekio buvo daroma atranka - renkami tik radiniai su diagnostiniais požymiais; d) vykdomi žvalgymai metalo ieškokliais (žvalgymuose dalyvavo MINK

klubo nariai) - žvalgytas išlikusio kultūrinio sluoksnio paviršius (visi galimai archeologinę vertę turintys metaliniai radiniai fiksuoti individualiai centimetro tikslumu) ir į krūvas sustumtos bei laisvos žemės žemės (radiniai rinkti bendrai). Taip pat žvalgytos atodangos V aikštės dalyje ir siauras ruožas L. Stuokos-Gucevičiaus gatvėje. Bendras žvalgytas plotas - apie 1700 m².

Kultūrinio sluoksnio paplitimas. Archeologinių žvalgymų metu buvo nustatytas kultūrinio sluoksnio paplitimas pasiektame gylyje. Atsivalius prieinamas (žemėmis neužpiltas) Š tranšėjos atkarpos pastebėti juosvos žemės ruožai, kurie siaurėdami iš R į V tęsiasi maždaug 100-120 m. Palei tranšėjos Š kraštinę (arčiau gyvenamųjų namų) juosva žemė intensyvesnė, palei P kraštinę - per visą tranšėjos ilgį buvo perkasimas, - čia aikštės rekonstrukcijos metu įrengta lietaus kanalizacija. Kultūrinis sluoksnis tęsiasi ir į Š nuo aikštės esančiame skverelyje. Tiesa, paviršiniai sluoksniai tyrimų metu čia tik pradėti nukasinėti, todėl kultūrinis sluoksnis pilnai atidengtas nebuvo, tačiau pagal šiuos, atodangų ir žvalgomųjų tyrimų duomenis (žr. toliau), kultūrinio sluoksnio kraigas čia yra gana sekliai (30 cm gylyje, o pats sluoksnis išlikęs visame skverelyje).

Atidengtoje tranšėjoje pagal santykį su ties gyvenamaisiais namais atodangose matoma stratigrafija, įsigilinta iki 50-60 cm. Šiame gylyje ir glūdėjo pilkšvas, juosvas, su molio ir smėlio intarpais kultūrinis sluoksnis su archeologiniais radiniais. Tranšėjos centrinėje dalyje pastebėtos kelios 2x5 m dydžio stačiakampio formos dėmės su medienos trūnėsiais, akmenimis (jų centrų koordinatės x561079,662, y6189839,231, Habs - 96,40 m; x561089,123, y6189840,801, Habs - 96,25 m). Sutrūnijusios medienos dėmės užfiksuotos ir R tranšėjos gale (x561115,583, y6189846,045, Habs - 96,027 m; x561113,063, y6189845,715, Habs - 95,953 m). Keliose vietose kultūriniame sluoksnyje aptiktos 10x10-30x30 cm ir pan. dydžio akmenų grupės - 4-8 m² dydžio akmeninio grindinio ploteliai (x561128,134, y6189847,844, Habs - 95,953 m; (x561130,685, y6189847,970, Habs - 95,750 m). Tranšėjos vidurinėje dalyje, į V nuo stačiakampio formos kontūrų skersai tranšėją iškastame griovyje ir iš jo iškastose žemėse pastebėtas lauko akmenų be jokio rišimo pėdsakų ruožas (x561061,563, y6189833,361). Toliau į V kultūrinis sluoksnis siaurėjo ir buvo matomas tik siaurame ruože palei tranšėjos Š kraštinę. Dar vienas tamsesnės žemės ruožas pastebėtas aikštės V šone, L. Stuokos-Gucevičiaus gatvės vietoje, tarp nenukastos gatvės dalies ir niveliuojančiu smėliu užpiltos gatvės dalies. Radinių čia faktiškai nebuvo.

Sluoksnių stratigrafija prieinamose nukasimų atodangose. Iš viso buvo fiksuotos 6 atodangos (sužymėtos mažosiomis raidėmis a, b, c, d, e, f): 4 aikštės Š krašte ir 2 - V dalyje. Bendras fiksuotų atkarpų ilgis - 38 m.

Atodanga a-a1 fiksuota aikštės Š krašte, tranšėjos R gale, po pastato siena (V galas - y6189850,242, x561121,719, z96,702, R galas - y6189850,806, x561125,338, z96,576). Atodangos ilgis - 4 m, gylis - iki 80-100 cm). Atodangos R atkarpoje, po pastato siena fiksuotas 30-40 cm storio niveliacinis smėlis, po juo - 5-7 cm dirvožemio sluoksnelis. Žemiau išryškėjo 5-7 cm gelsvai rusvas priemolio sluoksnis, dengęs 10-15 cm storio degėsingą sluoksnį. 55-60 cm gylyje pasiektas juosvas smėlio sluoksnis, kuris tęsiasi iki 80 cm. Atsivalant atodangą be kelių koklių gabalėlių (l.n.230-232) ir šiek tiek gyvulių kaulų, gausiai rasta keramikos (l.nr.182-198), kuri koncentravosi degėsingame ir pilkajame sluoksnyje. Tarp jų galima išskirti vienalytę, greičiausiai, vieno indo keliolikos šukių seriją, kurioje beveik visos šukės - su antrinio perdegimo požymiais. Atodangos V dalyje beveik iš karto po pastato sienos kraštine susidurta su 10x10-20x25 cm dydžio akmenų sankrova be rišimo požymių. Akmenys suvirtę į čia buvusį pažemėjimą, - po akmenimis aptiktas degėsių ir molio sluoksneliai. Tačiau dalis akmenų gali būti ir iš pilkojo ar degėsingo sluoksnio, ant jų aptikta gana nemaža koklio dalis, ornamentuota rozete (l.nr. 244).

Atodanga b-b1 fiksuota tranšėjos vidurinėje dalyje (V galas - y6189837,149, x561058,606, z96,849, R galas - y6189837,923, x561062,491, z96,184). Atodangos ilgis - 5 m, gylis - iki 40-50 cm. Po 5 cm

storio šaligatvio plytelėmis buvo 30-40 niveliacinis smėlis, žemiau pasiektas maišytas priemolis. Kultūrinio sluoksnio pėdsakų atodangoje neužfiksuota.

Atodanga c-c1 fiksuota tranšėjos V dalyje (V galas - y6189833,287, x561033,785, z96,785, R galas - y6189834,642, x561043,540, z96,703). Atodangos ilgis - 8 m, gylis - iki 45-55 cm. Po 25 cm storio šaligatvio plytelėmis buvo 30-40 niveliacinis smėlis, žemiau fiksuojamas 10-20 cm storio kultūrinis sluoksnis sluoksnis, po kuriuo pasiektas gelsvas priesmėlis.

Atodanga d-d1 fiksuota tranšėjos vidurinėje dalyje (V galas - y6189839,360, x561077,176, z96,941, R galas - y6189841,618, x561090,894, z96,883). Atodangos ilgis - 13 m, gylis - iki 50-60 cm. Sluoksnių stratigrafija šioje atkarpoje gana vienoda: po 5 cm storio šaligatvio plytelėmis buvo 20-25 niveliacinis smėlis. 30 cm gylyje fiksuojamas ankstesnis žemės paviršius - 10 cm storio pilkšvas smėlis, jo apačioje - 2-4 cm gelsvo smėlio sluoksnelis. Šiame gylyje (35-40 cm) beveik visoje atodangoje fiksuojami pavieniai arba tankiau išsidėstę rieduliai, - XX a. pradžios grindinio fragmentai. Po grindiniu, 40-50 cm gylyje pasiektas kultūrinio sluoksnio sluoksnis (pilkas, juosvas, vietomis su smėlio ir molio dėmėmis), kurio 5-20 cm buvo nukasta rekonstrukcijos metu.

Atodanga e-e1 fiksuota aikštės V pakraštyje (Š galas - y6189799,015, x561017,725, z97,664, P galas - y6189794,131, x561019,663, z97,628). Atodangos ilgis - 5 m, gylis - iki 40-50 cm. Po 20 cm storio pilkšvu viršutiniu dirvožemio sluoksniu fiksuojamas maišytas pilkšvai rusvas priemolis. 40-50 cm pasiektas įžemis - rausvas molis. Kultūrinio sluoksnio pėdsakų atodangoje neužfiksuota.

Atodanga f-f1 fiksuota aikštės V pakraštyje (Š galas - y6189766,119, x561030,051, z98,024, P galas - y6189763,669, x561031,167, z98,141). Atodangos ilgis - 3 m, gylis - iki 80-90 cm. Po 20-30 cm storio pilkšvu viršutiniu dirvožemio sluoksniu pasiektas kietas priemolis, kuris iki 50 cm gylio buvo kiek maišytas. 40-50 cm pasiektas įžemis - rausvas molis. Kultūrinio sluoksnio pėdsakų atodangoje neužfiksuota.

Radinių paplitimas. Žvalgymų metu buvo renkama pabirose žemėse aptinkama buitinė ir statybinė (kokliai) keramika. Sektoriais kas 10 m buvo renkamos charakteringos keramikos indų dalys. Keliose vietose radiniai fiksuoti in situ, atsivalant kultūrinį sluoksnį (y6189845,422, x561116,377; z95,934), tai du keramikos fragmentai (l.nr.199 ir 200) bei koklių dalys, kurios vėliau susiklijavo su sektoriuje 10-20 m rastomis karnizinių koklių plokštėmis (l.n. 233 ir 234). Nemažai keramikos (l.nr. 199-214) rasta sektoriuje 10-20 m, didžioji dalis koncentravosi ties 18-20 m, netoli atodangos a-a1. Daugiausiai čia surinkta keramikos pakraštelių, nemaža dalis kurių ties peteliais puošti bangelėmis, rievėlėmis, nagų įgnybimais. Taip pat rasta keptuvės (?) kojelės dalis (l.nr.213), puodynės aša (l.nr.213). Daugiausiai čia rasta ir koklių duženų (l.nr. 233-243), čia koncentravosi žaliai glazūruotos karnizinių ir sieninių (plokštinių) plokščių dalys su groteskinio delfino atspaudu, stilizuotomis augalų ornamentu ir pan.

Žvalgymai metalo detektoriumi. Š aikštės pakraštyje atidengtoje tranšėjoje *in situ* rasti 62 radiniai, kurie buvo fiksuojami individualiai centimetro tikslumu. Metalinių artefaktų paplitimas iš esmės sutapo su bendru kultūrinio sluoksnio paplitimu. Didžiausia jų koncentracija yra ties pastatu Nr. 4, t.y. ten, kur pastebėti stačiakampio formos tamsūs kontūrai, taip pat ties skvereliu, vedančiu link sinagogos. Pačiame skverelyje radinių nedaug, ką galima paaiškinti tuo, jog čia kultūrinio sluoksnio lygis žvalgymų metu dar nebuvo pasiektas. Dirbiniai iš metalo datuojami XVII-XX a. Gausiausią metalinių radinių kolekcijos dalį sudaro monetos, fiksuotos 38 jų radimo vietos. 26-se vietose buvo lokalizuotos per 30 XVII a. monetų. Daugiausiai jų rasta atkarpoje prie atodangos d-d1 bei šurfių 1 ir 2 aplinkoje. Monetos apsinešusios oksiduotais junginiais, kai kurios sukepusios viena su kita, todėl galutinis jų skaičius ir nominalai paaiškės po monetų restauracijos. Po pirminės apžiūros tarp monetų daugiausiai Jono Kazimiero (1648-1668) bei Jono III Sobieskio laikų (1674-1696) varinių šilingų, grašių, šeštokų, vienas ar keli ortai. Monetos kaldintos Lenkijoje (Ujazdove, Krokuvoje) ir Prūsijoje. Spėjama

ankstyviausia moneta - 1624 m.(?) sidabrinis Karaliaučiaus kalyklos pusantrukas. XVII a. 2 pusėje nukaldintos monetos buvo plačiai naudojamos ir XVIII a. 1-je pusėje, nes Lenkijos ir Lietuvos valstybė naujų monetų tuomet beveik nekaldino. Paminėtinos taip pat kelios sovietinių ir nepriklausomos Lietuvos monetos, vienas JAV centas. Antrą pagal dažnumą radinių grupę sudarė švino dirbiniai. Tai 9 švininių antspaudų arba plobų fragmentai. XIV-XVIII a., taip pat ir vėliau šie dirbinėliai buvo naudoti tekstilės pramonėje kaip audinių kokybės ženklas. Ant vieno antspaudų vienoje pusėje įskaitomas įrašas "фаб. шерст. и трикот." (didžiosiomis raidėmis), kitoje - dalis užrašo "..СБРАДЗКІЙ.." (l.n.11), ant kito - "VIRBALIO MUITINĖ" ir metai "1923" (l.n.22b), ant trečio - raidės "GB" ar "GR" (l.n.37). Iš švino rasta žiedelio formos juostelė, taip pat muškietos (?) kulkos (l.n.7, 16). Tarp kitų radinių paminėtinos kelios sagos, žiedelis, grandelė, šovinio tūta bei neidentifikuojamų dirbinių fragmentai iš spalvoto metalo (juostelės, grandelė, plokštelės).

Archeologiniai žvalgomieji tyrimai

Siekiant nustatyti kultūrinio sluoksnio storį ir stratigrafiją buvo ištirti 7 šurfai 1-2,40 m² dydžio, bendras plotas - 11,40 m². Dviejuose šurfluose kultūrinio sluoksnio neužfiksuota, įžemis pasiektas vos keliolikos centimetrų gylyje, jų stratigrafija grafiškai nefiksuota.

Šurfas 1

Šurfas išmatuotas aikštės Š dalyje atidengtos tranšėjos centrinėje dalyje, ties vienu iš stačiakampio formos tamsiu kontūru. Šurfas 1x2,4 m dydžio, suskirstytas sąlyginiais kvadratais iš Š į P (A1, A2, A3) ir orientuotas (355⁰) taip, kad trumpąja Š kraštine šliejosi prie tranšėjoje fiksuotos atodangos d-d1. Tai sudarė galimybes įvertinti šurfo paviršiaus santykį su nukastais sluoksniais. Ilgosiomis kraštinėmis kirto stačiakampio formos dėmę ir nusitęsę į P už jos ribų. Šurfo koordinatės:

kampas	Y	X	H (abs)
ŠV	6189841,284	561087,841	96,323
ŠR	6189841,324	561088,792	96,321
PR	6189839,111	561089,14	96,254
PV	6189839,006	561088,206	96,264

Šurfas pradėtas kasti kultūrinio sluoksnio lygmenyje (Habs - 96,25-96,32). Aukščiau buvę sluoksniai (nukasti aikštės rekonstrukcijos metu) vertinami pagal Š kraštinę. Šurfo vietoje pėsčiųjų zona buvusi Habs 96,82 m aukštyje. Po 5 cm storio šaligatvio plytelėmis buvo supiltas 20 cm storio niveliacinis smėlis, po kuriuo fiksuojamas 20 cm pilkšvo smėlio sluoksnis ir 5 cm storio geltono smėlio sluoksnelis jo apačioje. Gelsvo ir pilkšvo smėlio tarpribyje, maždaug 50 cm gylyje nuo paviršiaus (Habs - 96,40 m) matomi pavieniai akmenys - akmeninio grindinio požymiai. Grindinys greičiausiai datuojamas XX a. pradžia. Po grindiniu prasideda juosvas kultūrinis sluoksnis, 10-30 cm storio. Nukasus šį kultūrinio sluoksnio horizontą (Habs - 95,92-96,10 m), šurfe pasiektas maišyto priemolio sluoksnis, kuris buvo maždaug 8-10 cm storio. Po juo (Habs - 95,82-96,00 m) atidengtas dar vienas juosvas kultūrinio sluoksnio horizontas, buvęs 15-20 cm storio. Abiejuose kultūrinio sluoksnio horizontuose rasta radinių: keliasdešimt šukių keramikos (l.nr. 70-95), koklio dužena (l.nr. 215), avalynės medinė ir odinė detalės (l.nr.65), ypač gausu gyvulių kaulų, didžioji dalis kurių (apie 2,5 kg) glūdėjo 50-90 cm gylyje (pirmame kultūrinio sluoksnio horizonte). Nukasus juosvą organika gausų sluoksnį beveik per visą šurfo plotą fiksuojami lauko akmenys, 10x10, 25x25 cm ir pan. dydžio. Tarp akmenų pasitaikė ir medienos fragmentų, keletas kuolų pagal padėtį galėjo būti įsmeigti statmenai. Išėmus akmenis (Habs - 95,60 m) pasiekiamas pilkas smėlis, kuriame rasti tik keli radiniai (galimai patekę iš viršutinių sluoksnių). Pilko smėlio sluoksnis buvo apie 15-20 cm storio, po juo glūdėjo geltonas (Š dalyje) ir pilkšvos spalvos (P dalyje) smulkus smėlis. Prieš tyrimus šurfas buvo išmatuotas ilgesnis nei stačiakampio formos dėmė su tikslu nustatyti galimą tarpribį ar perkasimą, tačiau sprendžiant pagal šurfo V ir R sienelės, perkasimas buvęs itin sekus, o kultūrinis sluoksnis tęsėsi į P.

Šurfas 2

Šurfas išmatuotas aikštės Š pakraštyje atidengtos tranšėjos R dalyje, priešais į Š nuo aikštės esantį skverą, netoli atodangos a-a1. Šurfas 1x2 m dydžio, suskirstytas sąlyginiais kvadratais iš Š į P (A1, A2) ir orientuotas (355⁰) taip, kad trumpąja Š kraštine šliejosi prie tranšėjos kraštinės. Tai sudarė galimybes įvertinti šurfo paviršiaus santykį su dalimi nukastų sluoksnių. Šurfo koordinatės:

kampas	Y	X	H (abs)
ŠV	6189845,959	561113,527	95,923
ŠR	6189846,166	561114,499	95,952
PR	6189844,324	561114,776	96,027
PV	6189844,078	561113,758	96,051

Šurfas pradėtas kasti juosvo kultūrinio sluoksnio lygmenyje. Aukščiau buvę sluoksniai (nukasti aikštės rekonstrukcijos metu) vertinami pagal Š kraštinę, tačiau ties šurfu išlikusi tik 20 cm storio niveliacinio sluoksnio dalis. Po niveliacinius sluoksniu pasiektas juosvas sluoksnis su radiniais (Habs - 95,93-96,00). Daugiausiai rasta keramikos (l.n.96-112), dominuoja glazūruotų indų šukės, tarp jų - kelių puodelių (?) su ašselėmis duženos bei keptuvės dalis su rankena. Taip pat rasti keli koklių fragmentai (l.nr.216-219), tarp jų ir karūninio koklio detalė (l.nr.217). Surinkta 0,5 kg gyvulių kaulų. Kultūrinio sluoksnio storis - apie 30-35 cm storio, apatinė 5 cm storio dalis - labai degėsinga. Po ja pasiektas pilko smėlio sluoksnis (Habs 95,63-95,68 m), 10 cm storio, be radinių. Po šiuo sluoksniu 48 cm gylyje pasiektas nejudintas žemės - geltonas smulkus smėlis, šurfo P-PR gale - rausvas molis.

Šurfas 3

Šurfas išmatuotas į Š nuo aikštės esančiame skvere, kur jau buvo mechanizuotai nubrauktas 25-30 cm storio niveliacinis sluoksnis. Šurfas 1x2 m dydžio, ilgiosiomis kraštinėmis orientuotas Š-P ir suskirstytas sąlyginiais kvadratais iš Š į P (A1, A2). Dėl magnetinės (kompaso matavimai) ir geografinės šiaurės skirtumų plotas nuo tikrųjų geografinių pasaulio krypčių kiek pasisukęs.

kampas	Y	X	H (abs)
ŠV	6189857,609	561106,977	96,513
ŠR	6189857,295	561107,938	96,536
PR	6189855,374	561107,39	96,595
PV	6189855,621	561106,402	96,591

Iki 30-40 cm gylio šurfe kasamas maišytas griuvenų sluoksnis, sluoksniuotas su molio, žvyro, degėsingais juosvais intarpais, pavieniais plytgaliais ir akmenimis. Nukasant šį sluoksnį 20 cm gylyje (Habs - 96,307) aptiktas ir masyvus akmuo, kurio 50x35 cm dalis buvo išsikišusi iš sienelės šurfo PR dalyje. Sluoksnyje rasta keliolika kaimiškosios keramikos puodų šukių (suregistruota: l. nr. 113-118) nuo vieno ar kelių indų, surinkta 0,4 kg gyvulių kaulų. Po viršutiniu griuvenų sluoksniu pasiektas pilko smėlio horizontas, 12-20 cm storio, jis nežymiai leidosi iš P į Š. Dalis jo nukasta kartu su griuvenų sluoksniu. Šiame sluoksnyje rasta daugiau žiestos miestelių keramikos duženų, taip pat aptikta keptuvės dalis su rankena (l.nr.125), keli lėkštės fragmentai (l.nr. 123-124), 0,5 kg gyvulių kaulų bei 4 koklių duženos (l.nr.220-223). Maždaug 45-50 cm gylyje sluoksnis tapo margas: kasami pilki, juosvi ruoželiai, tarpais atskirti vienas nuo kito priemolio ir degėsių linžėmis, tarpais susijungiantys į vieną. Šis "juostuotas" sluoksnis buvo apie 30 storio, jame aptikta kelių skirtingos technologijos indų dugninių dalių, kelios stambios šoninės šukės, vienas pakraštėlis (l.nr. 131-139), keli koklių fragmentai, vienas su rombų tinkleliu, kitas - rozetėmis - puoštų (l.nr.224-225), 0,5 kg gyvulių kaulų. 80-110 cm gylyje šurfe pasiektas geltono priemolio sluoksnis. Šio sluoksnio lygmenyje (Habs - 95,70-95,78 m), kv. A1 įstrižai šurfą atsidengė akmenų konstrukcija iš 30x15, 34x22 cm dydžio akmenų, tarp kurių buvo ir nuskilęs girnų akmuo (32x40 cm dydžio ir 14 cm aukščio) su nebaigta gręžti skylė. Konstrukcijos aplinkoje aptikta keletas apžiestos ir žiestos keramikos šukių (l.nr.140-144). Į Š nuo šios konstrukcijos žemė buvo rusvai pilka ir itin puri, joje aptikta degusios ir nedegusios medienos. Joje taip pat rasta keramikos šukių (l.nr.145-150) bei vienas fragmentas koklio (l.nr. 226) su tokiu pačiu rombų ornamentu kaip ir aukščiau glūdėjusiame pilkame sluoksnyje. Po molio sluoksniu pasiektas dar vienas tamsios žemės horizontas. Jame palei šurfo R kraštinę atidengta akmenų eilė (Habs - 95,45-95,47 m), į šurfą pakliuvo, tik jų pakraščiai. Tarp šiame sluoksnyje aptiktų radinių (l.nr. 151-163) buvo keli koklio kaklelio fragmentai, nemažai žiestos glazūruotos keramikos, tarp jų - lėkštės ir ašočio duženų, o taip pat kaimiškos keramikos šukių, iš dalies kurių visu profiliu susiklijavo puodynėlės dalis (l.nr. 151). Indas buvo lipdytas, apžiestas tik pats pakraštėlis. Paminėtini taip pat keli vitražinio stiklo gabalėliai ir taurės kojelė, puošta prilipdyta smulkiai banguota stiklo juoste (l.nr.66). Gan nemažai pasitaikė ir gyvulių kaulų (>700 g). 120-130 m gylyje pasiekiamas 10 cm storio pilko smėlio be radinių horizontas. Jį nukasus 130-140 cm gylyje pasiekiamas žemės - smulkus smėlis. Kv. A2 prie V sienelės žemyje išryškėja kelios tamsesnės dėmės, 35 ir 25 cm

skersmens. Jų pjūviai fiksuojami kartu su V kraštine. Vienas jų pjūvyje buvo 25 cm gylio, lygiu kiek platėjančiu dugnu, 20 cm skersmens, kitas - 25 cm gylio, 15 cm skersmens siaurėjančiu dugnu.

Šūrfas 4

Šūrfas išmatuotas aikštės Š dalyje atidengtos tranšėjos vietoje, netoli skersai ją iškasto griovio, kuriame buvo gausu akmenų be rišamosios medžiagos. Šūrfas 1x1 m dydžio, kraštinėmis orientuotas pagal pasaulio šalis, netoli atodangos b-b1. Šurfo koordinatės:

kampas	Y	X	H (abs)
ŠV	6189836,326	561063,961	96,345
ŠR	6189836,421	561064,993	96,379
PR	6189835,389	561064,932	96,349
PV	6189835,451	561063,899	96,338

Šūrfas pradėtas kasti pilkšvo sluoksnio lygmenyje. Aukštesni sluoksniai nukasti aikštės rekonstrukcijos metu. 10-20 cm gylyje visame šurfo plote pasiekiami akmenys, nuo 15x20 iki 30x50 cm dydžio. Nuėmus mažesnius akmenys gilinamasi toliau. Tarp akmenų pasitaikė šiek tiek gyvulių kaulų, taip pat keramikos (l.nr. 164-181), dominavo redukciniėje aplinkoje degtos keramikos šukės, kelios - su antrinio perdegimo požymiais. Kelios šukės puoštos bangelių ir griovelių ornamentu. Taip pat aptikti keli menki žaliai glazūruotų koklių fragmenteliai. Gilinantis akmenų sluoksnis tebesitęsia. Jokios rišamosios medžiagos nepastebėta. V sienelės profilyje matomas įkasimas. Pasiekus 1,20 gyli padaromas grėžinys iki 1,7 gylio. Pagal ištrauktą kerną fiksuojamas įžemis - balkšvas smėlis. Akmenų klando paskirtis ir kilmė nepaiškėjo. Žvalgymų metalo detektoriumi metu šurfo aplinkoje rasti 3 metaliniai dirbiniai - 3 švininės plombos (l.nr. 39-41)

Šūrfas 5

Šūrfas išmatuotas arčiau aikštės centro, būsimio praėjimo vietoje iškastos siauros (2-3 m pločio) tranšėjos dugne. Tranšėjos vietoje pasiektas įžemis, jame matomi tamsesnės žemės kontūrai, ties kuriais ir išmatuotas šūrfas. Šūrfas 1x1 m dydžio, kraštinėmis orientuotas pagal pasaulio šalis. Šurfo koordinatės:

kampas	Y	X	H (abs)
ŠV	6189821,244	561058,122	96,894
ŠR	6189821,214	561059,082	96,96
PR	6189820,167	561059,07	97,037
PV	6189820,219	561058,026	97,01

Šūrfas pradėtas kasti pilkšvo smėlio lygmenyje. Įsigilinus 10 cm pasiekiamas įžemis - aleuritingas smėlis ir rausvas priemolis. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio pėdsakų ar radinių nerasta. Žvalgymų metalo detektoriumi metu šurfo aplinkoje archeologinių radinių taip pat nerasta. Tarp radinių paminėtina švino juostelė, kulka, spalvoto metalo plokštelė, 1948 m. moneta (l.nr.42-45)

Šūrfas 6

Šūrfas išmatuotas aikštės Š dalyje atidengtos tranšėjos V gale, kur kultūrinio sluoksnio ruožas susiaurėjęs ir fiksuojamas tik palei tarnšėjos Š kraštinę. Šūrfas 1x1 m dydžio, orientuotas (355⁰) taip, kad trumpąja Š kraštine šliejosi prie tranšėjoje fiksuotos atodangos c-c1. Tai sudarė galimybes įvertinti šurfo paviršiaus santykį su nukastais sluoksniais. Šurfo koordinatės:

kampas	Y	X	H (abs)
ŠV	6189833,928	561037,345	96,246
ŠR	6189833,948	561038,479	96,259
PR	6189833,045	561038,476	96,218
PV	6189832,992	561037,421	96,266

Šurfas pradėtas kasti kultūrinio sluoksnio lygmenyje (Habs - 96,22-96,26). Aukščiau buvę sluoksniai (nukasti aikštės rekonstrukcijos metu) vertinami pagal Š kraštinę. Šurfo vietoje pėsčiųjų zona buvusi Habs 96,75 m aukštyje. Po 5 cm storio šaligatvio plytelėmis buvo supiltas 20 cm storio gelsvas niveliacinis smėlis, po kuriuo fiksuojamas 18 cm pilkšvo smėlio sluoksnis. 40 cm gylyje pasiekiamas maždaug 20-22 cm storio juosvas kultūrinis sluoksnis. Po juo šurfo Š dalyje pasiekiamas įžemis - aleuritingas smėlis, giliau - įžemio priemolis. Šurfo P dalyje fiksuojamas perkasimas (anksčiau čia buvo paklota šiluminė trasa). Gilinamasi tik šurfo P dalyje. Siaurėjantis perkasimas fiksuojamas iki 130-140 cm gylio, toliau jis išeina iš šurfo ribų. Jokių radinių šiame šurfe nerasta. Šurfo aplinkos žvalgymų metalo detektoriumi metu vertingų archeologinių radinių taip pat neaptikta. Tarp radinių paminėtina spalvoto metalo juostelė ir saga (l.nr.51, 55)

Šurfas 7

Šurfas išmatuotas į V nuo aikštės, L. Stuokos-Gucevičiaus gatvės zonoje, kur keičiama gatvės danga. Čia šalia gatvės pakraštyje atidengtų seniau patiestų komunikacijų trasų pastebėta kelių metrų pločio ir keliasdešimt metrų ilgio tamsesnės žemės kontūrai, kurių vietoje ir išmatuotas šurfas. Šurfas 2x1 m dydžio, ilgosiomis kraštinėmis orientuotas iš ŠV į PR. Šurfo koordinatės:

kampas	Y	X	H (abs)
ŠV	6189795,725	561005,47	96,652
ŠR	6189795,995	561006,452	96,641
PR	6189794,003	561007,078	96,69
PV	6189793,719	561006,072	96,733

Šurfas pradėtas kasti pilkšvo smėlio lygmenyje. Įsigilinus 10-15 cm pasiekiamas įžemis - aleuritingas smėlis ir rausvas priemolis. PR kampe - augalų šaknimis peraugusi duobė, kurią išsėmus pasiekiamas priemolis. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio pėdsakų ar radinių nerasta. Žvalgymų metalo detektoriumi metu šurfo aplinkoje archeologinių radinių nerasta.

Išvados

1. Kupiškio miesto L. Stuokos-Gucevičiaus aikštės rekonstrukcijos darbų metu aptikus archeologinių radinių buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai ir archeologiniai žvalgymai Š ir V aikštės pakraščiuose. Š aikštės pakraštyje žvalgyta atidengta tranšėja (maždaug 1700 m² ploto) bei siauras ruožas L. Stuokos-Gucevičiaus gatvėje, fiksuotos 6 atodangos, kurių bendras ilgis - 38 m. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu ištirti 7 šurfai (11,40 m²).
2. Nustatyta, jog kultūrinis sluoksnis su archeologiniais radiniais (monetomis, keramika, gyvulių kaulais, kokliais bei kitais radiniais) žvalgytoje tranšėjoje aikštės Š pakraštyje tęsiasi apie 100-120 metrų per visą tranšėjos plotį. Geriausiai jis išlikęs ties tranšėjos Š kraštine. Žvalgytoje aikštės dalyje L. Stuokos-Gucevičiaus gatvės vietoje kultūrinio sluoksnio atodangose ir šurfluose nefikuota.
3. Pagal tirtų šurfų stratigrafiją (įvertinant ir jau prieš archeologinius tyrimus nukastus sluoksnius), žvalgytose vietose kultūrinis sluoksnis glūdi po šaligatvio dangos/velėnos ir niveliaciniu sluoksniu bei XX a. vidurio - 2 pusės rekonstrukcijos buvusio žemės paviršiaus su grindinio pėdsakais sluoksniu. Sluoksnio su archeologiniais radiniais atidengtas kraigas glūdėjo tarp 95,90-96.50 m (Habs): 96,32 m (1 šurfas), 95,93 (2 šurfas), 96,50 (3 šurfas), 96,10 (4 šurfas), 96,34 (6 šurfas), šurfluose 5 ir 7 kultūrinio sluoksnio nefikuota. Tikėtina, jog kultūrinio sluoksnio lygis buvo pažemintas (nukastas) dar XX a. viduryje ar anksčiau.
4. Sluoksnio storis šurfluose įvairavo nuo 20 cm (šurfas 6) iki 170 cm (šurfas 3). Kultūrinis sluoksnis buvo nevientisas, pilko smėlio su gausia organika sluoksnis degėsių ir priemolio tarp sluoksniais išskirtas į kelis horizontus. Degėsių ir griuvenų linzės rodo degimo, gaisro požymius. Skirtingame gylyje aptikti radiniai gana panašūs, todėl, greičiausiai, kultūrinis sluoksnis susiklostė per sąlyginai trumpą laiką. Archeologinė medžiaga iš šių sedimentų gali būti datuojama XVII-XVIII a. Po antropogeniniu sluoksniu su radiniais pusėje šurfų (šurfai 1, 2, 3) fiksuotas 10 cm storio pilko smėlio be jokių radinių sluoksnis. Šurfe 3, iškastame skverelyje į Š nuo aikštės, aptikti keli galimai šiam sluoksniui viena laikais objektai - spėjamos stulpavietės. Pilko smėlio sluoksnio be radinių kilmė ir chronologija lieka neaiški, tačiau stratigrafiškai tai gali būti vieno ankstyviausio aikštės ir jos prieigų apgyvendinimo požymiai. Giliau pasiekti pasiekti geologiniai sedimentai (aleuritingas smėlis, priemolis).
5. Rasti 62 radiniai iš metalo, visi - žvalgant metalo detektoriumi: per 40 monetų, 9 švininės plombos, 5 šrapnelio ir muškietos kulkos. Tarp kitų radinių paminėtinos kelios sagos, žiedelis, grandelė, šovinio tūta bei neidentifikuojamų dirbinių fragmentai iš spalvoto metalo (juostelės, grandelė, plokštelės). Dirbiniai iš metalo datuojami XVII-XX a. Gausiausią metalinių radinių kolekcijos dalį sudaro monetos, fiksuotos 38 radimo vietos. 26-se vietose buvo lokalizuotos XVII a. monetos. Daugiausiai jų rasta atkarpoje prie atodangos d-d1 bei šurfų 1 ir 2 aplinkoje. Monetos apsinešusios oksiduotais junginiais, kai kurios sukepusios viena su kita, todėl galutinis jų skaičius ir nominalai paaiškės po monetų restauracijos. Po pirminės apžiūros tarp monetų daugiausiai Jono Kazimiero (1648-1668) bei Jono III Sobieskio laikų (1674-1696) varinių šilingų, grašių, šeštokų, vienas ar keli ortai. Monetos kaldintos Lenkijoje (Ujazdove, Krokuvoje) ir Prūsijoje. Spėjamai ankstyviausia moneta - 1624 m.(?) sidabrinis Karaliaučiaus kalyklos pusantrokas. XVII a. 2 pusėje nukaldintos monetos buvo plačiai naudojamos ir XVIII a. 1-je pusėje, nes Lenkijos ir Lietuvos valstybė naujų monetų tuomet beveik nekaldino.
6. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų ir žvalgymų metu buvo surinkta beveik 8 kg keramikos, suregistruotos 145 šukės (6,5 kg). Sveikų puodų neaptikta, visu profiliu susiklijavo tik vienos puodynėlės dalis. Du trečdalius keramikos sudarė tradicinė keramika, daugiausiai tai virimo puodų ir puodynių, 15-25 cm angomis, pūstomis, stipriai profiliuotomis sienelėmis, trumpu išorėn atlenktu pakraštėliu, duženos. Nemaža dalis ornamentuota, iš 50-ties pakraštėlių beveik 20% ties peteliais buvo

puošti bangelėmis, rievėmis ir pan. Miestietišką keramiką reprezentuoja kitos indų grupės, - ąsočiai, lėkštės, keptuvės, taip pat puodynės su stambiomis ąsomis. Daugumos šių indų vidinės dalys padengtos žalia ir žalsva glazūra.

7. Suregistruota 30 koklių fragmentų. Daugiausiai tai - žaliai glazūrotų plokštinių ir karnizinių koklių duženos, kurių plokštės buvo puoštos augaliniu bei geometriniu ornamentu. Tarp geriau išlikusių paminėtina koklio dalis su groteskinio delfino motyvu (l.n.243), karūninio koklio detalė (l.n.217), fragmentai su spurgelių eilėmis (l.n.241), augalų šakelėmis (l.n. 233, 234). Tokia puošyba LDK centruose, visų pirma, Vilniuje, dažnai sutinkama XVI-XVII a.

8. Žvalgomųjų tyrimų metu aptikta 6,5 kg gyvulių kaulų, perduotų Bioarceologijos laboratorijai rūšies identifikavimui. Aptikti keli radiniai iš stiklo, jų tarpe - taurės kojelė su prie šono prilipdyta banguota stiklo juostelė. Jų prototipai gali būti "Willkom" tipo taurės, kokių aptikta Vilniaus Žemutinės pilies teritorijoje, XV-XVI a. datuojamuose sluoksniuose. Tarp radėjų perduotų aikštės rekonstrukcijos metu rastų radinių buvo keramikinė pypkė, kurios paviršius puoštas žalia glazūra. Pypkės galvutė dekoruota stilizuotomis vynuogių kekėmis ir augalo šakele, - motyvais, būdingais XVI-XVII a. koklių siužetuose.

Paveldosauginės rekomendacijos

Atlikus žvalgomojus archeologinius tyrimus Kupiškio mieste, Kupiškio m. sav., Kupiškio m., esančios L. Stuokos-Gucevičiaus aikštės Š pakraštyje, nustatyta, kad šioje aikštės dalyje esama archeologiškai reikšmingų vertingųjų savybių - XVII-XVIII a. kultūrinio sluoksnio ir radinių. Atsižvelgiant į tai siūloma aikštės Š dalį įtraukti į Nekilnojamų vertybių registrą ir suteikti jai teisinę apsaugą - saugoti kaip Kupiškio senojo miesto vietą.

2018 07 15

hum.m.dr. Andra Simniškytė-Strimaitienė

Radinių sąrašas: metaliniai radiniai

eil.nr.	nr.	y	x	z	radinys
1	1	6189844,205	561108,085	96,127	moneta, šilingas, varinis (?)
2	2	6189843,564	561112,756	95,96	moneta?
3	3	6189843,579	561115,802	95,978	plomba, švininė, 18 mm skersmens, nulūžusiu lankeliu
4	4	6189844,794	561116,985	95,942	plokštelė, švininė
5	5	6189841,903	561116,155	95,997	kulka su uodegėle, 12 mm skersmens
6	6	6189845,371	561117,875	95,998	juostelės fragmentas, žalv.
7	7	6189847,784	561117,845	96,409	kulka su uodegėle, 15 mm skersmens; kulka, 9 mm skersmens
8	8	6189845,162	561129,774	95,823	susilydęs žalvario (?) gabalėlis
9	9	6189849,857	561127,731	95,992	moneta, ortas?
10	10	6189847,804	561130,591	95,788	moneta, 1 kapeika, 1976 m.
11	11	6189850,774	561131,11	96,087	plomba, švininė, 14 mm skersmens, 4 mm storio. Vienoje pusėje matosi užrašas "фаб. шерст. и трикот." (didžiosiomis raidėmis, kitoje - dalis užrašo "...СБРАДЗКІЙ..")
12	12	6189853,334	561107,877	96,489	plomba (?), švininė, 31x34 mm skersmens
13	13	6189836,845	561091,127	96,287	moneta, varinis šilingas, 1660?, Ujazdovo kalykla
14	14	6189840,758	561091,026	96,248	moneta, šeštokas (?)
15	15	6189838,309	561087,11	96,26	moneta, kelios? sulipusios
16	16	6189840,179	561087,001	96,16	muškietos kulka, 16 mm skersmens
17	17	6189835,859	561085,123	96,406	moneta?
18	18	6189837,489	561077,359	96,434	moneta, 1624 m.(?) sidabrinis Karaliaučiaus kalyklos pusantrokas. Reverse pavaizduotas karališkas obuolys su skaičiumi 24, reiškiančiu 1/24 talerio dalį. Prūsija (Karaliaučiaus kalykla), Georgas Vilhelmas (1619-1640)
19	19	6189842,026	561110,691	96,029	žiedelis
20	20	6189847,968	561128,556	95,769	1) moneta; 2) kulka, muškietos, 16 mm skersmens; 3) juostelė
21	21	6189843,018	561110,627	96,002	moneta?
22	22a	6189841,625	561108,537	96,086	moneta, šilingas, varinis (?)
23	22b	6189841,625	561108,537	96,086	plomba, švininė, 12 mm skersmens. Įskaitoma įrašo dalis "VIRBALIO (?) MUTINĖ" ir metai "1923"
24	23	6189844,417	561108,609	96,088	moneta?
25	24	6189841,404	561094,878	96,324	moneta
26	25	6189839,711	561093,609	96,297	moneta, šilingas, varinis (?)
27	26	6189835,014	561079,18	96,465	moneta, šilingas, varinis (?)
28	27				moneta, šeštokas (?)
29	28	6189834,97	561078,047	96,461	moneta, Krokuvos kalyklos (?) šeštokas, 1660(6?) m; reverse tarp erelio ir Vyčio - Vazų herbas. Jonas Kazimieras (1648-1668)
30	29	6189834,946	561077,426	96,474	monetos, 3 vnt., sulipe, šeštokai (?)
31	30	6189833,743	561077,191	96,369	moneta, šeštokas (?)
32	31	6189834,869	561076,397	96,536	moneta (kaip Nr. 32)
33	32	6189835,897	561079,79	96,42	moneta, grašis?
34	33	6189836,013	561079,663	96,435	moneta, Krokuvos kalyklos (?) šeštokas (1683 m?); reverse tarp erelio ir Vyčio - Sobieskių herbas. Jonas III Sobieskis (1674-1796)
35	34	6189836,472	561081,167	96,314	monetos, 6 vnt., sulipe, skirtingo nominalo. Vienoje pusėje - Krokuvos kalyklos (?) šeštokas (1683 m?). Aversas - kaip Nr.33
36	35	6189835,95	561079,644	96,423	moneta, ortas (18 grašių vertės), 1699 m? Prūsijos kalykla, Frydrichas III (1688-1701)
37	36	6189832,768	561079,005	96,557	moneta?
38	37	6189835,729	561080,948	96,353	1) plomba, švininė, 14x18 mm skersmens, su raidėmis GR ar GB; 2) šovinio tūta
39	38	6189839,741	561080,582	96,425	plomba, švininė, 27x28 mm skersmens
40	39	6189833,463	561065,928	96,292	plomba, švininė, 15x17 mm skersmens, 5 mm storio. Matosi įrašo dalis "KOB..."
41	40	6189836,194	561065,651	96,376	plomba, švininė, matosi raidės "...ЛОДЗ.."
42	41	6189835,328	561063,625	96,326	plomba?, švininė, 23 mm skersmens
43	42	6189830,23	561062,764	96,352	moneta

44	43	6189831,408	561055,296	96,242	plokštelės fragmentas, varinė
45	44	6189829,186	561052,687	96,294	žiedo formos švino juostelės dalis
46	45	6189825,699	561056,292	96,567	kulka su uodegėle, 12 mm skermens
47	46	6189842,616	561107,059	96,056	monetos falsifikatas(?)
48	47	6189837,916	561096,285	96,234	saga
49	48	6189836,765	561083,748	96,291	grandelė
50	49	6189839,854	561081,867	96,45	juostelės formos dirbinio dalis, žalv.
51	50	6189842,508	561111,931	95,996	moneta?
52	51	6189833,279	561036,271	96,257	saga
53	53	6189838,377	561081,211	96,351	moneta?
54	54	6189833,577	561080,544	96,514	moneta? prilipęs angliukas
55	55	6189834,217	561042,756	96,267	juostelės, žalvarinės
56	56	6189842,867	561103,85	96,347	moneta?
57	57	6189841,541	561107,572	96,073	moneta, šilingas, varinis (?)
58	58	6189840,592	561096,187		moneta-kabutis
59	59	6189839	561091,187		moneta
60	60	6189839,111	561089,14	96,254	moneta
61	61	6189844,078	561113,758	96,051	moneta
62	62	6189855,621	561106,402	96,591	moneta, JAV centas

Radinių sąrašas: kiti ypatieji radiniai

66. Pypkė, keramikinė, paviršius padengtas žalia glazūra, molio masė pilkai ruda. Aukštis – 34 mm, ilgis – 43 mm, kaminėlio anga – 23 mm. Nuskilusi kaminėlio anga ir šiek tiek volelio. Pypkės galvutė rutulio formos, 24 mm pločio, priekis dekoruotas vertikaliu akanto formos augalo šakele, dugnelyje – stilizuotas lapas, šonuose iš spurgelių suformuotos rozetės saulės fone.. Kaminėlis tiesus, cilindro formos, su prapltintu pakraštėliu, kurio anga - 23 mm. Įmova - 1,3 cm skersmens, jos galas apjuostas voleliu 2 cm skersmens. Rasta aikštės rekonstrukcijos metu, perduota radėjų.

67. Taurės dugnelis, stiklinis, 5,5 cm skersmens. Stiklas žalsvos spalvos, pasidengęs rusva patina. Dugnelis įgaubtas, sudaro užapvalintos viršūnės kūgio formą, 1,5 cm aukščio. Prie šono prilipdyta banguota stiklo juostelė. banguotomis juostelėmis dekoruotų taurių dugnelių, kurios atstojo taurės pėdą, aptikta Vilniaus Žemutinės pilies teritorijoje, XV-XVI a. datuojamuose sluoksniuose. Rastas šurfe 3.

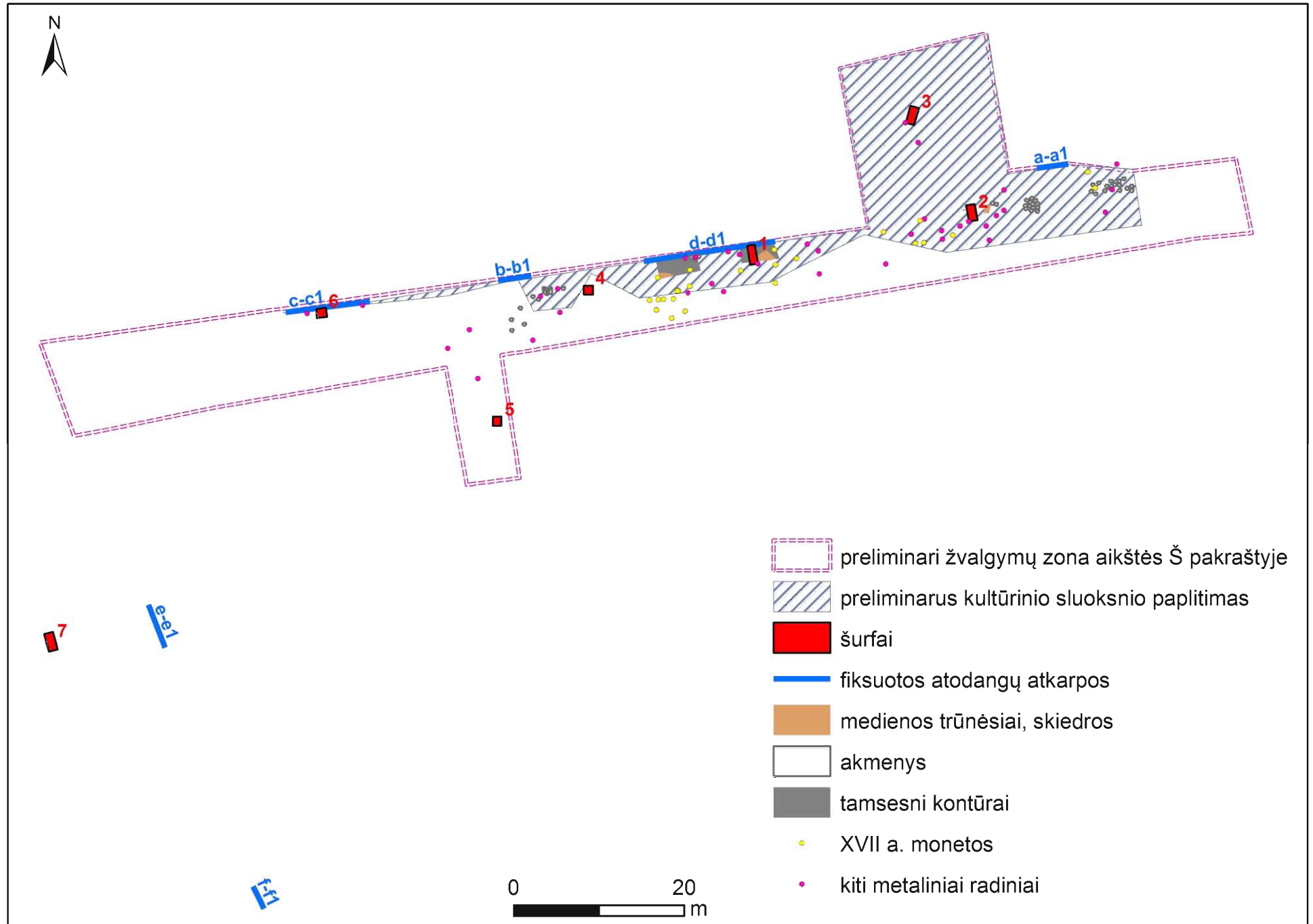
Radinių sąrašas: kokliai

eilės Nr.	ranko inv. Nr.	radimo vieta (šūrfas, atodanga, sektorius)	dygis	koklio dalis	tipas	dekoru motyvas	Svoris (g)	pastabos
1	2	4	5	6	7	8	9	3
1	215	1	50-90	plokštės fr.	plokštinis	x	54	
2	216	2	juosvas sl.	plokštės fr.	plokštinis	x	76	
3	217	2	juosvas sl.	karinėles fr.	karinėle	geometrinis	48	
4	218	2	juosvas sl.	kaklo ir briaunos fr.	plokštinis		46	rusvos glazūros lašai
5	219	2	juosvas sl.	kaklo ir briaunos fr.	plokštinis		34	
neinv.		2	juosvas sl.				22	
6	220	3	40-55/70	kaklo ir briaunos fr.	dub.?		62	
7	221	3	40-55/70	kaklo ir briaunos fr.	dub.?		94	
8	222	3	40-55/70	briaunos fr.	dub.?		48	
9	223	3	40-55/70	briaunos fr.	plokštinis		10	
10	224	3	55/70-80	pokštės ir kaklo fr		rozetės	152	
11	225	3	55/70-80	plokštės fr.	plokštinis	geometrinis	18	
12	226	3	duobė	plokštės fr.	plokštinis	geometrinis	18	
13	227	3	110-140	kaklo ir briaunos fr.	dub.?			
14	228	4	tarp akmenų	plokštės fr.	plokštinis	x	44	
15	229	4	tarp akmenų	plokštės fr.	plokštinis	x	24	
neinv.		4	tarp akmenų				24	
16	230	atodanga a-a1	juosvas sl.	plokštės fr.	plokštinis		170	
17	231	atodanga a-a1	juosvas sl.	plokštės fr.	plokštinis		74	
18	232	atodanga a-a1	juosvas sl.	plokštės fr.			22	pirštų įspaudai
19	233	y6189845,422, x561116,377, z95,934 y6189845,422,	juosvas sl.	plokštės ir kaklo fr.	karnizinis	augalinis	172	
20	234	x561116,377, z95,934	juosvas sl.	kaklo fr.	karnizinis	augalinis	106	
21	235	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės ir kaklo fr.	plokštinis	augalinis?	244	
22	236	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės ir kaklo fr.	plokštinis	augalinis?	160	
23	237	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės ir kaklo fr.	plokštinis	augalinis?	146	
24	238	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės fr.	plokštinis	x	18	
25	239	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės fr.	plokštinis	augalinis	16	
26	240	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės fr.	plokštinis	x	8	audio atspaudas
27	241	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės fr.	plokštinis		66	
28	242	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės fr.	karnizinis	geometrinis+augalinis?	36	
29	243	sektorius 10-20	palaidotos žemės	plokštės fr.	karnizinis?	groteskinis delfinas		
30	244	atodanga a-a1	juosvas sl.	plokštės ir kaklo fr.	plokštinis	žvaigždė/rozetė		

Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m.
žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir archeologiniai žvalgymai

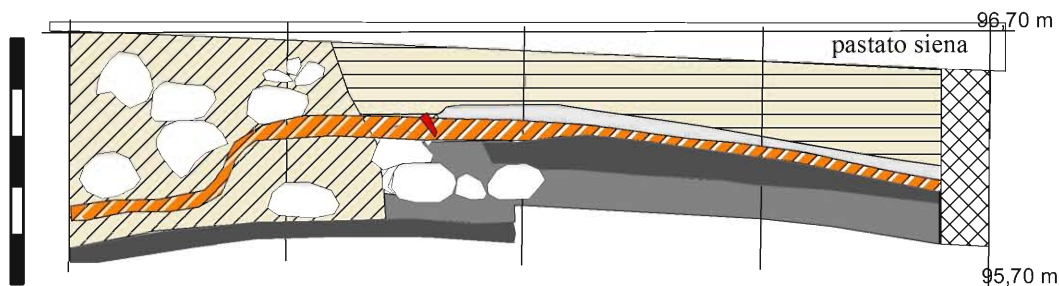

Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m.
žvalgomieji archeologiniai tyrimai ir archeologiniai žvalgymai

Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m. atodangų pjūviai

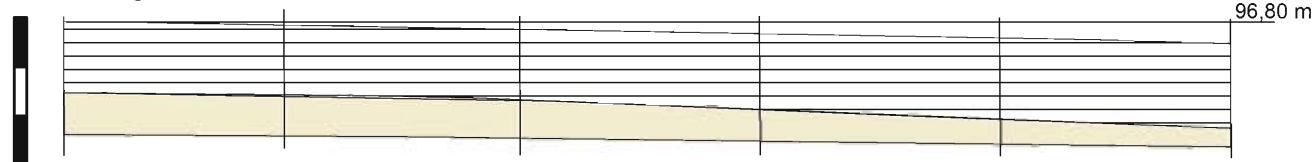
atodanga a-a1

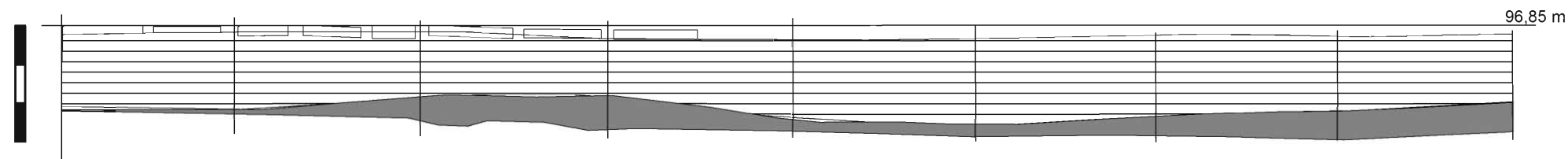
Sutartiniai ženklai

- šaligatvio plyteles
- niveliacinis smėlis
- gelsvas smėlis
- juosvas sluoksnis su radiniais
- degėsingas sluoksnis
- pilkšvas smėlis
- gelsvai rausvas priemolis
- koklis
- maišytas smėlis
- griuvenų sluoksnis
- vėlyvas perkasimas
- akmenys

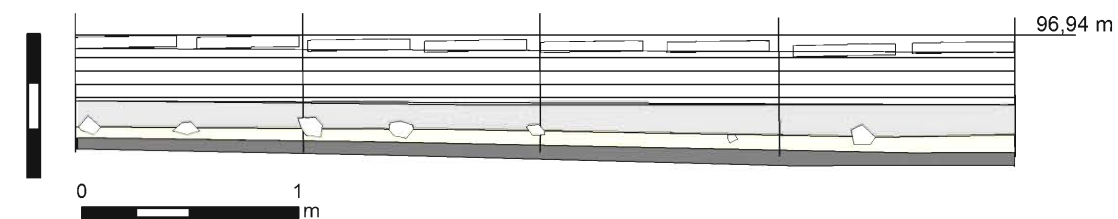
atodanga b-b1

atodanga c-c1

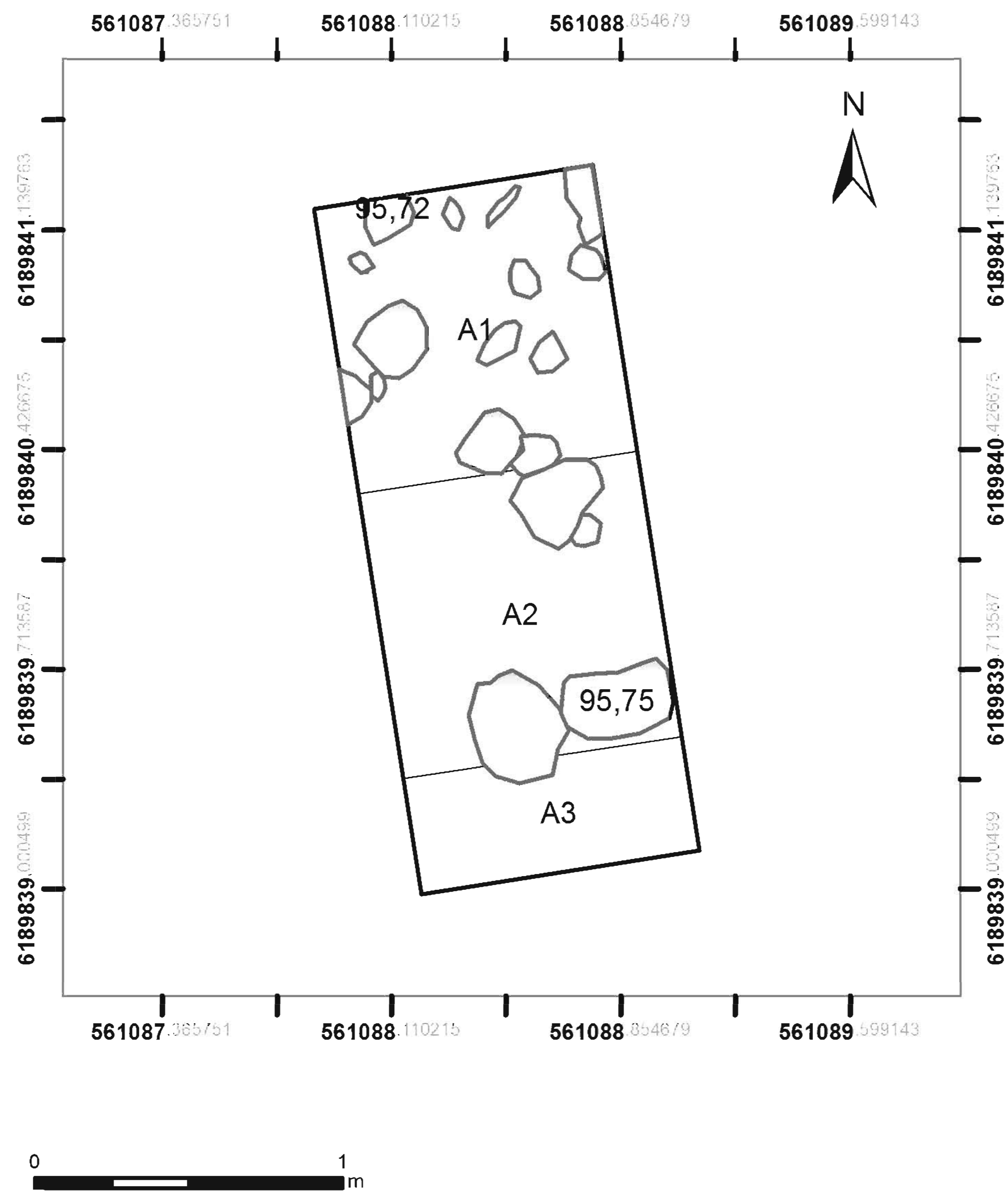

atodanga d-d1 (santrauka)

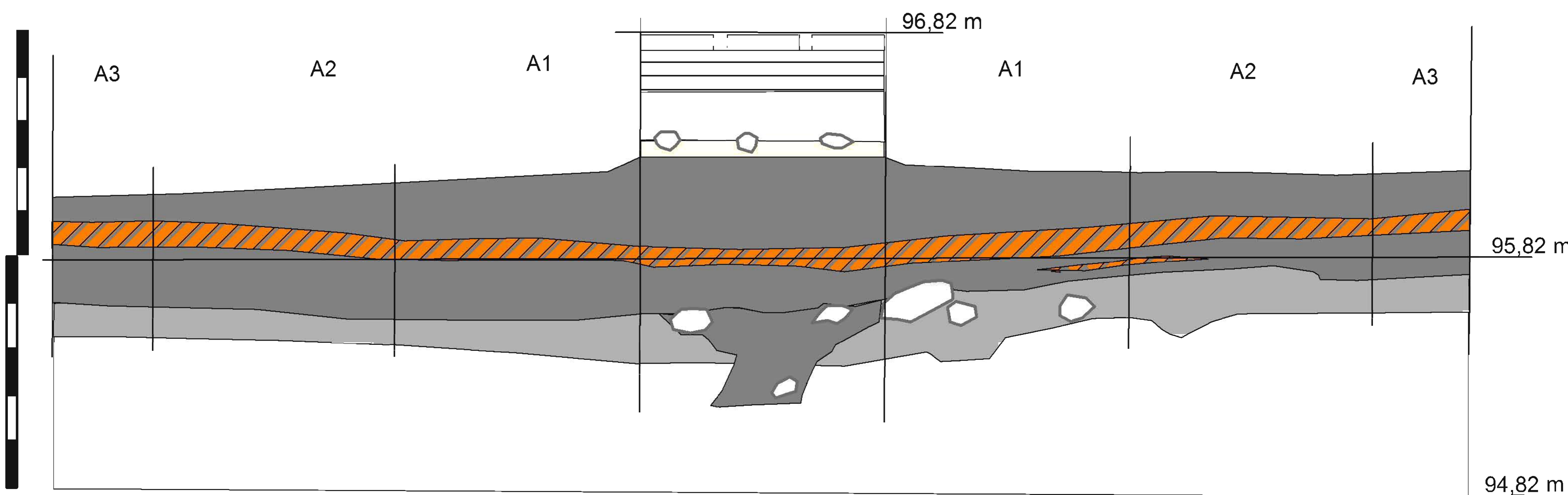

0 1 m

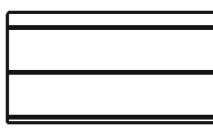

Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m. šūrfas 1

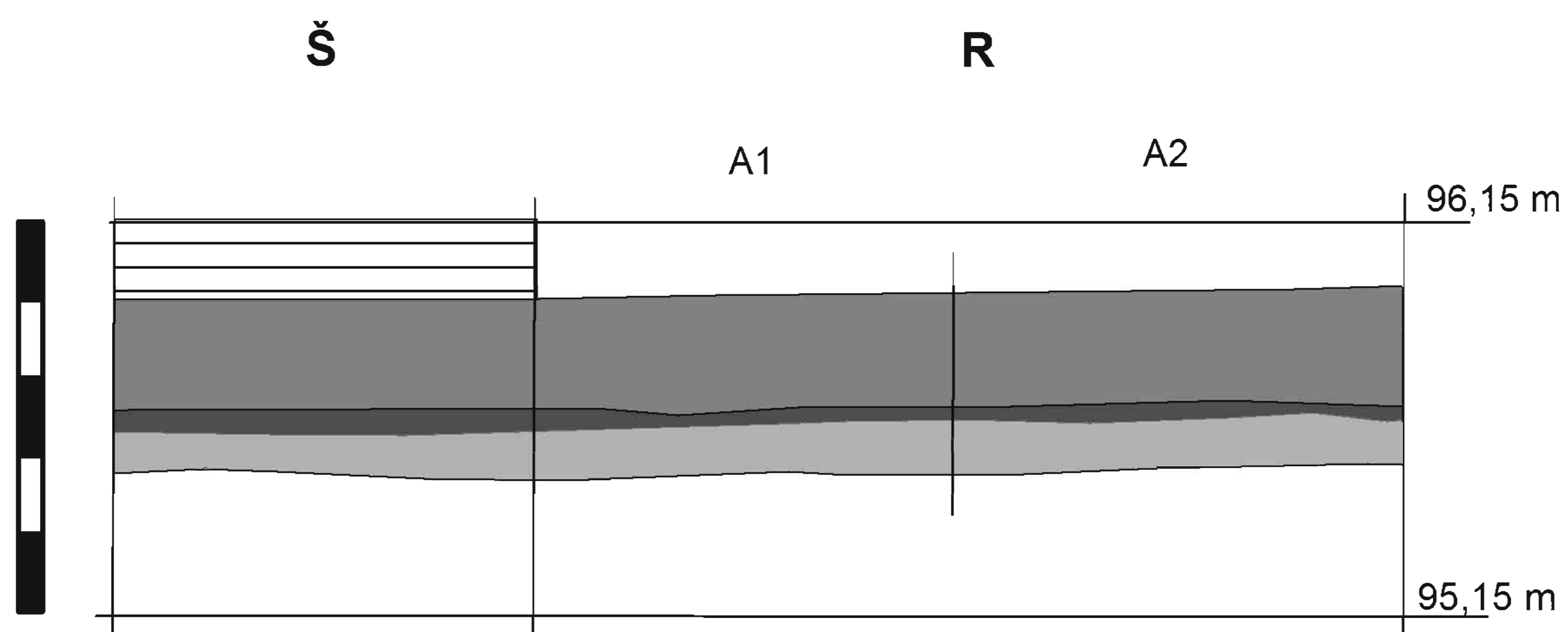
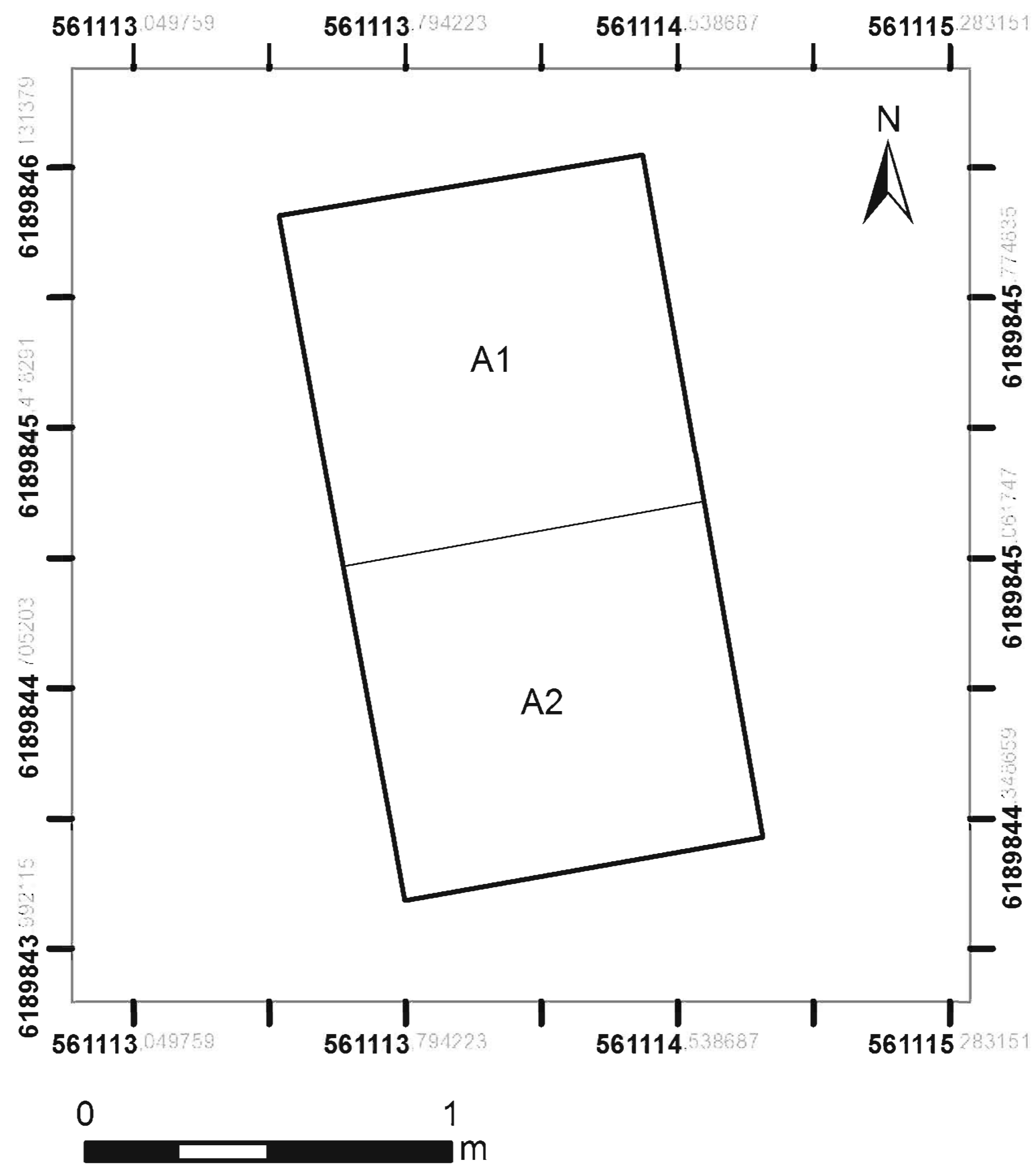
V Š R

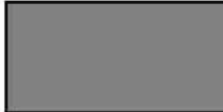
Sutartiniai ženklai

	šaligatvio danga		gelsvai rausvas priemolis
	niveliacinis sluoksnis		pilkas smėlis
	Pilkšvas smėlis		akmenys
	gelsvas smėlis		įžemis
	juosvas sluoksnis		

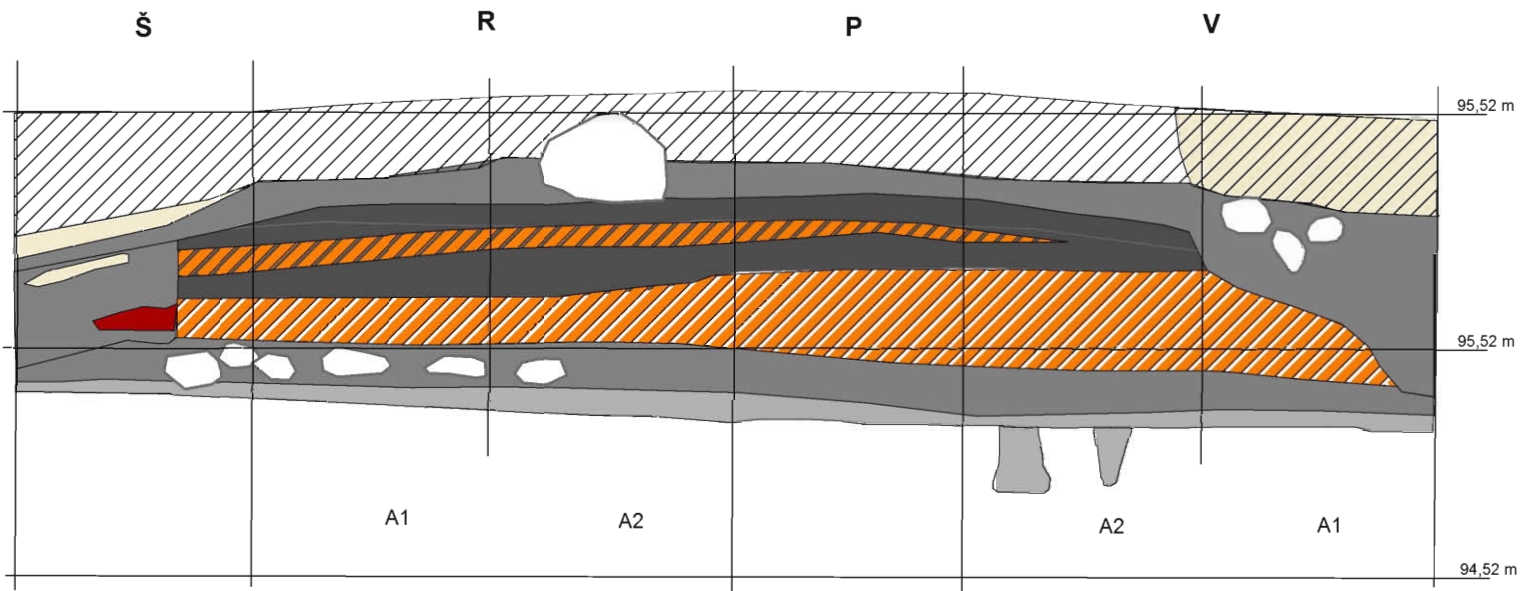
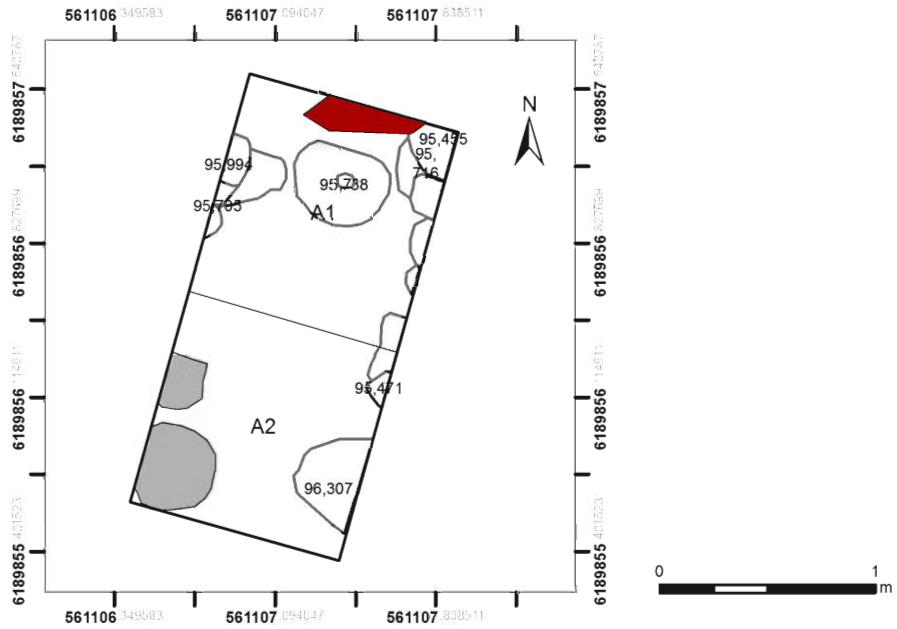
Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m. šūrfas 2

Sutartiniai ženklai

- niveliacinis sluoksnis
- juosvas sluoksnis
- degėsingas sluoksnis
- pilkas smėlis
- įžemis

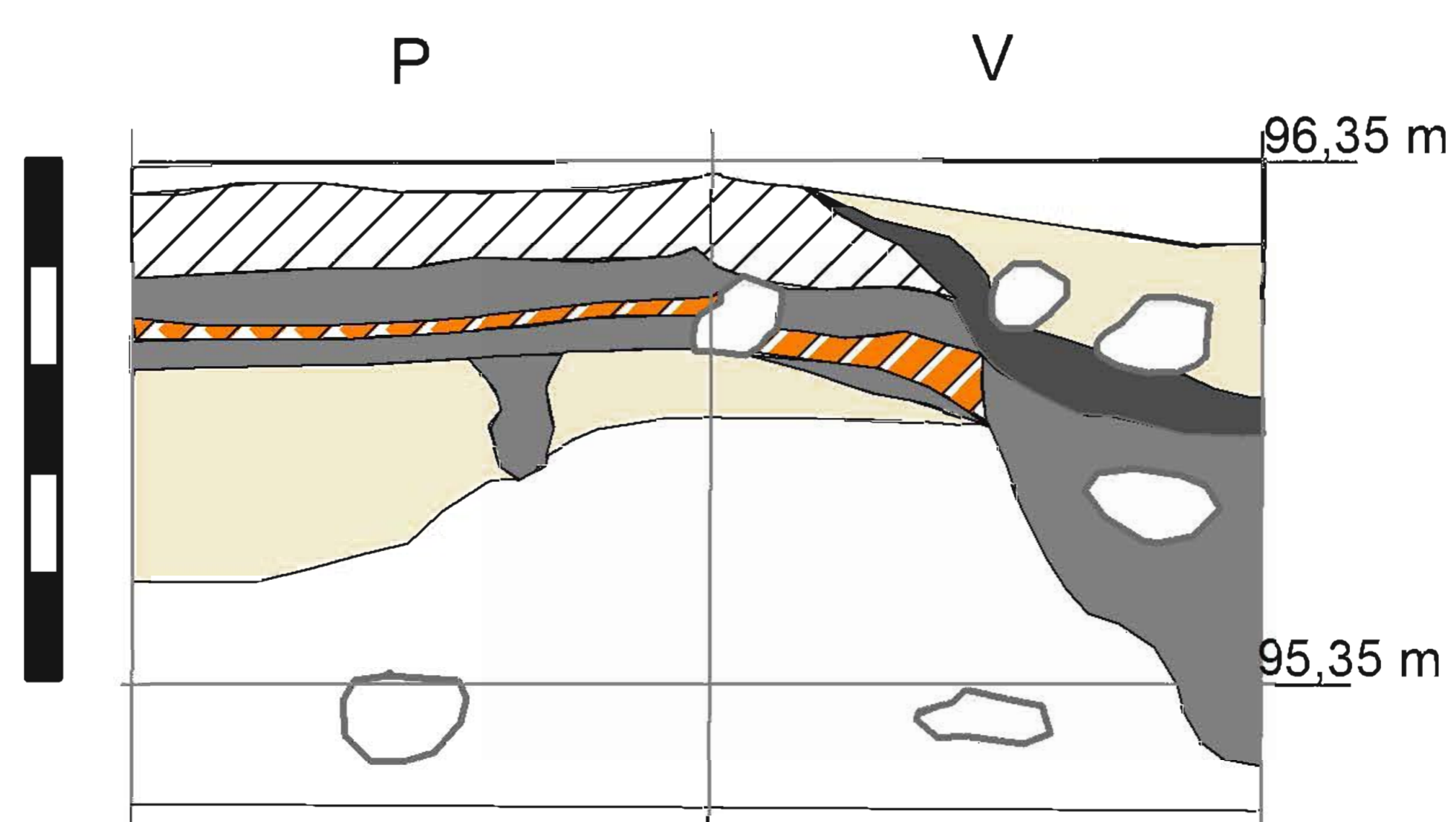
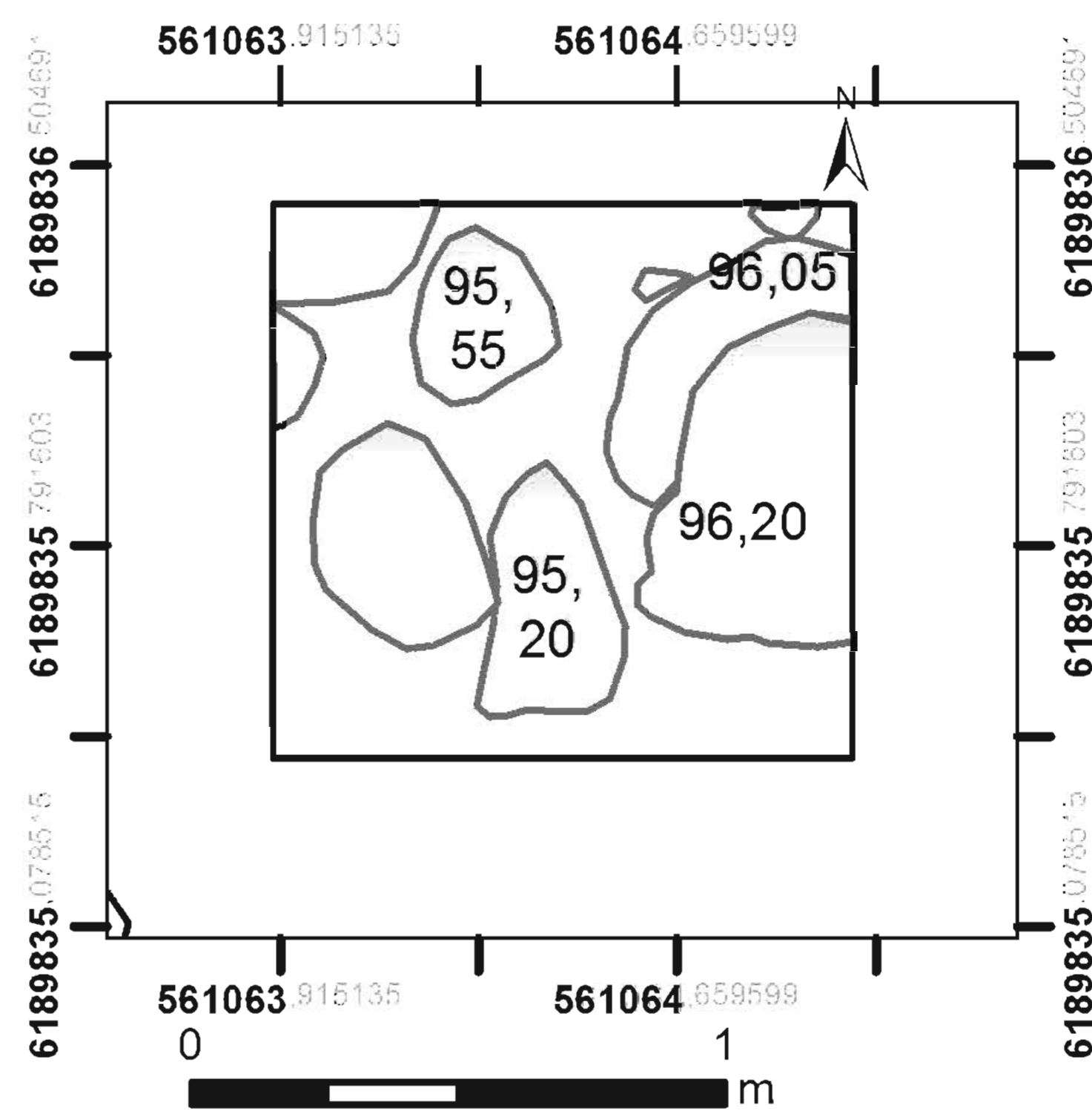
Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m. šūrfas 3

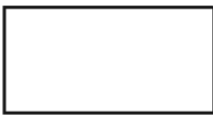

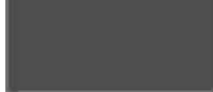

Sutartiniai ženklai

	griuvenų sluoksnis		gelsvai rausvas priemolis
	maišytas smėlis		žemis
	juosvas sluoksnis		mediena
	degėsingas sluoksnis		akmenys
	pilkas smėlis		

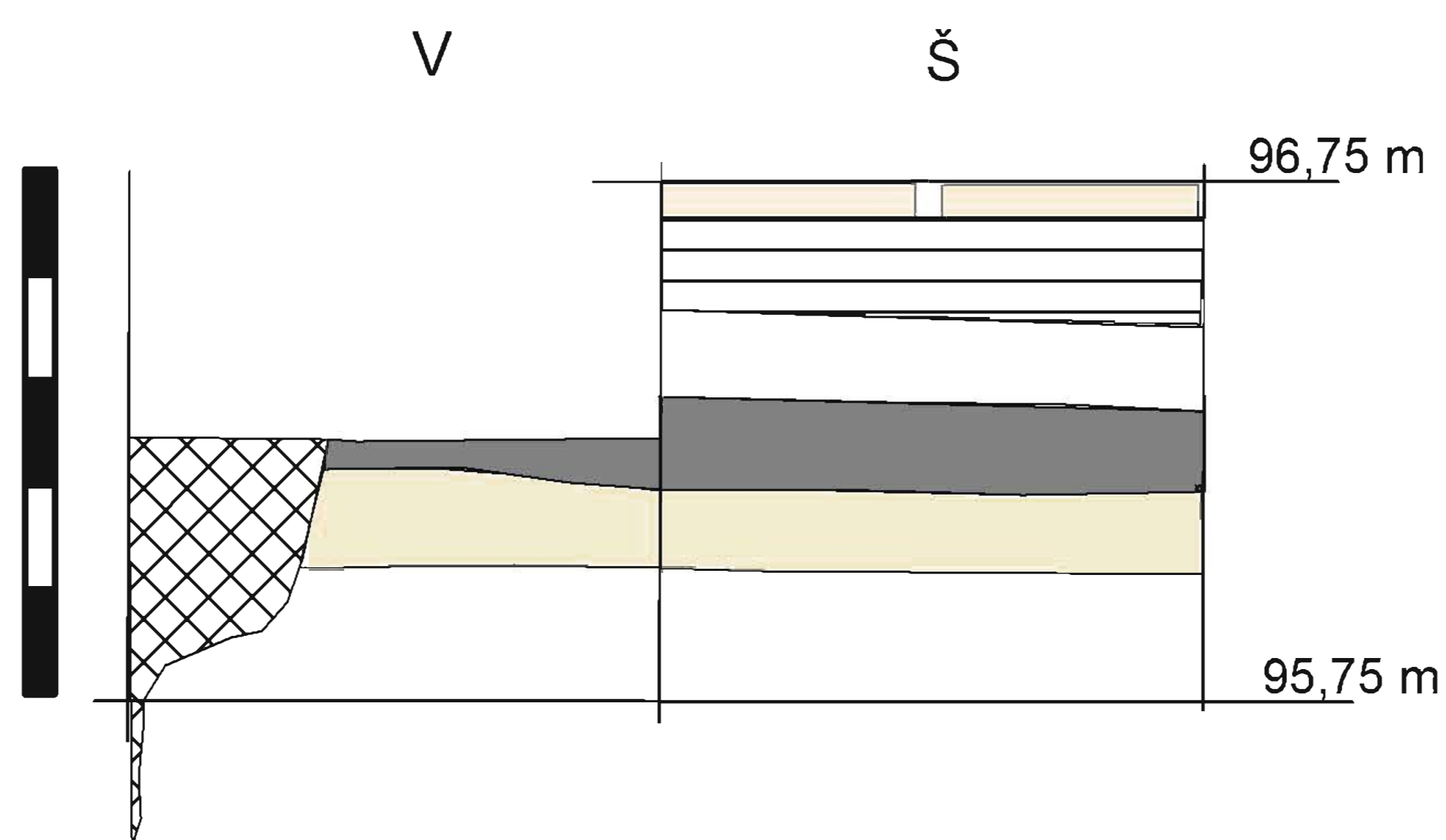
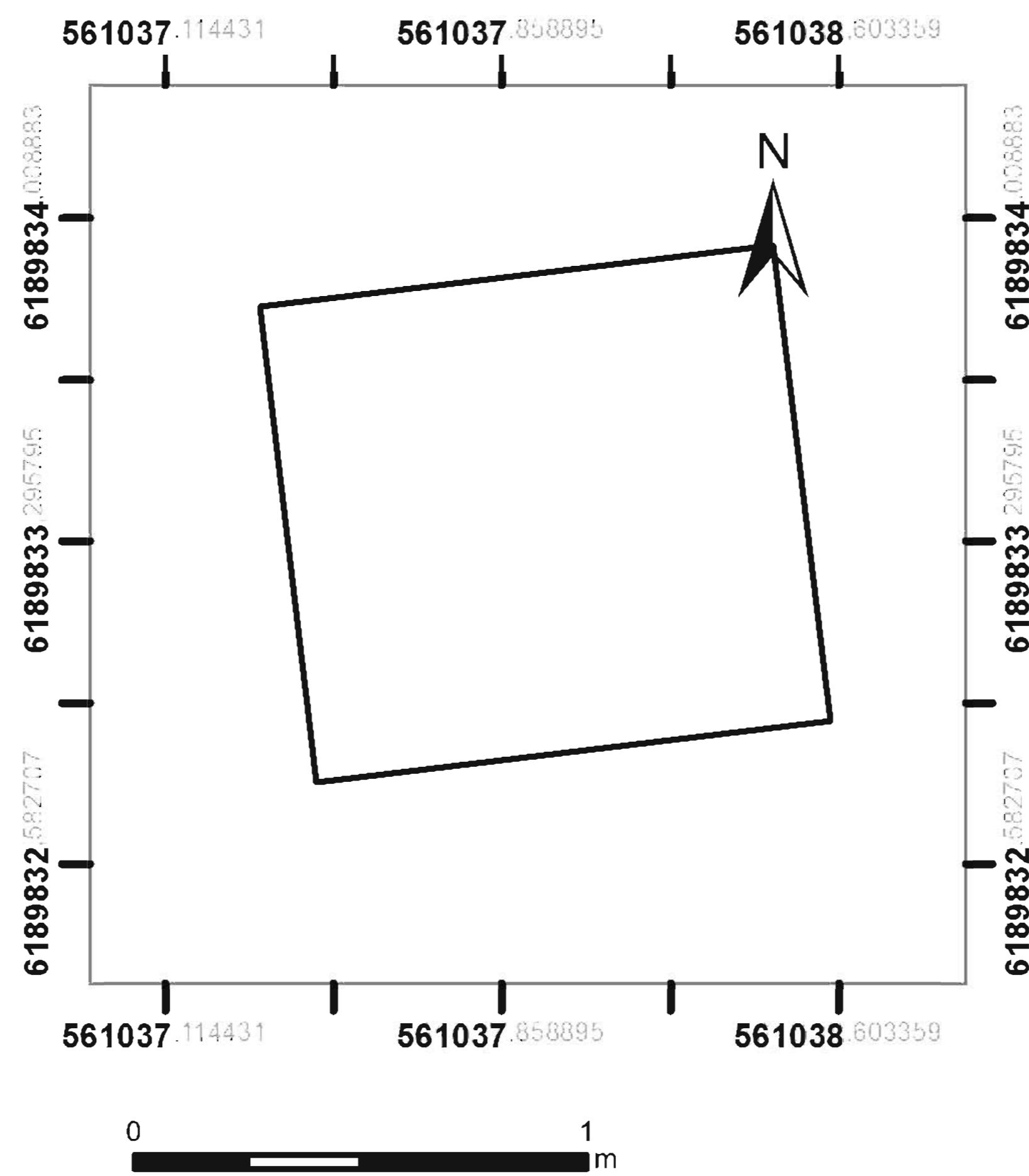
Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m. šūrfas 4

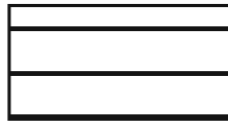
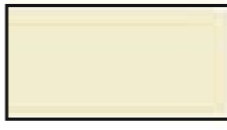
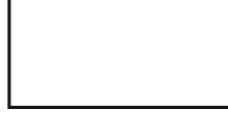

Sutartiniai ženklai

	pilkšvas smėlis		gelsvai rausvas priemolis
	maišytas smėlis		juosvas sluoksnis
	griuvėnų sluoksnis		akmenys
	degėsingas sluoksnis		ižemis

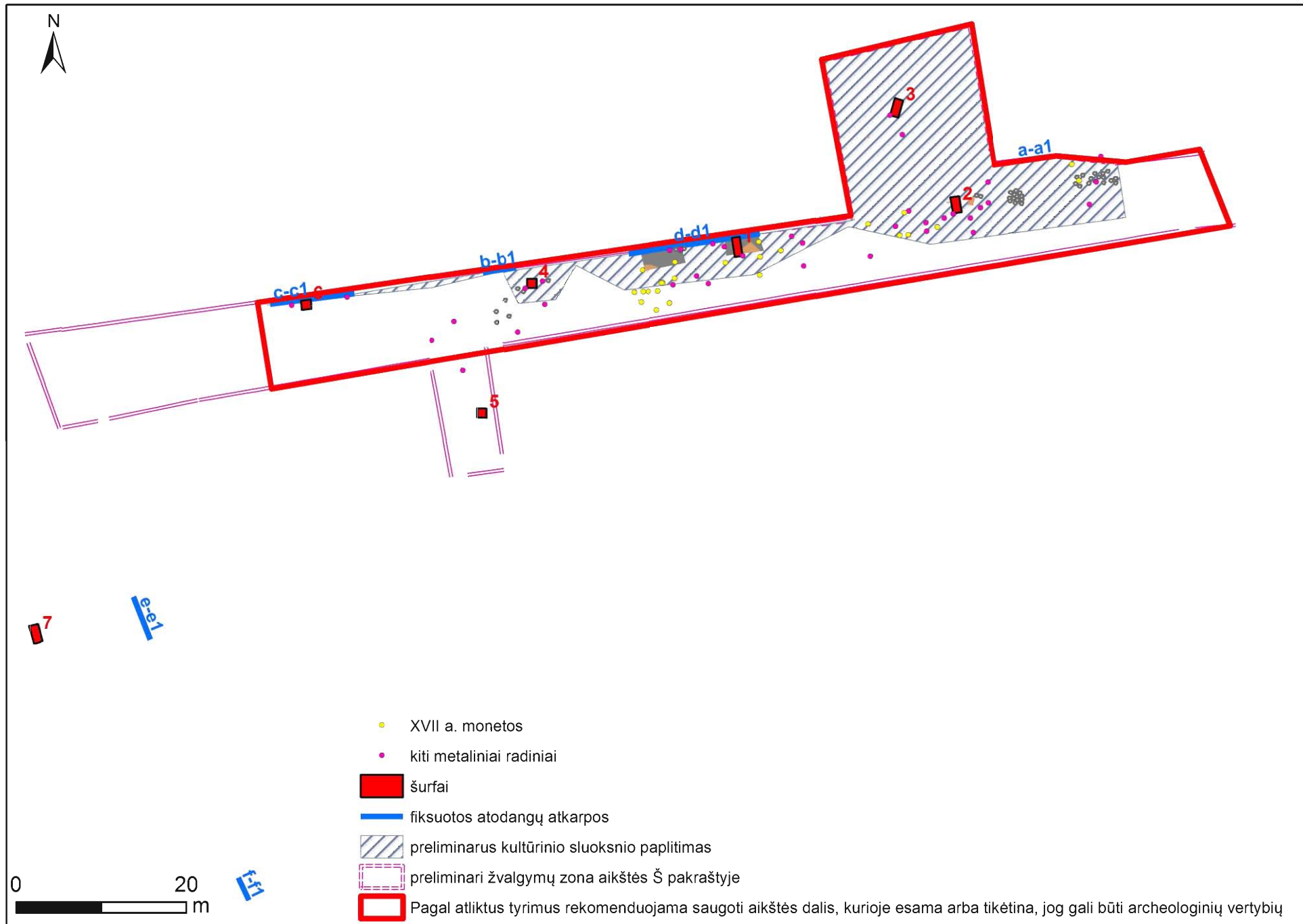
Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m. šūrfas 6

Sutartiniai ženklai

	šaligatvio danga		juosvas sluoksnis
	niveliacinis sluoksnis		maišytas smėlis
	Pilkšvas smėlis		perkasimas
			įžemis

Kupiškio miestas, L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė, 2018 m. preliminari rekomenduojama saugoti teritorija

1. Aikštės ŠR dalis, atidengtos tranšėjos R galas ties atodanga a-a1 ir šurfu 2

2. Atodanga a-a1 (iš P)

3. Atodanga a-a1 (iš P)

4. Aikštės ŠV dalis, atidengtos tranšėjos V galas

5. Atodanga b-b1 (iš P)

6. Atodanga c-c1 (iš P)

7. Atodanga d-d1 (iš PV)

8. Atodanga d-d1 (iš R)

9. Atodanga e-e1 (iš ŠV)

10. Atodanga f-f1 (iš V)

11. Šurfas 1

12. Šurfas 1

13. Šurfas 1

14. Šurfas 2

15. Šūrfas 3 80 cm gylyje

16. Šūrfas 3. Akmenų konstrukcija ir girmų akmuo (90-100 cm gylyje)

17. Šūrfas 3, 160 cm gylyje (iš ŠR)

18. Šūrfas 3, 170 cm gylyje (iš R)

19. Šurfas 3, Š dalis 140 cm gilyje

20. Šurfas 3, R dalis 140 cm gilyje

21. Šurfas 4. Akmenys 20 cm gilyje

22. Šurfas 4. Matosi įkasimas V sienelėje

23. Šurfas 4. P sienelė ir akmenų sluoksnio tąša 120 cm gylyje

24. Šurfas 4. Gręžinio kernas (120-170 cm gylyje)

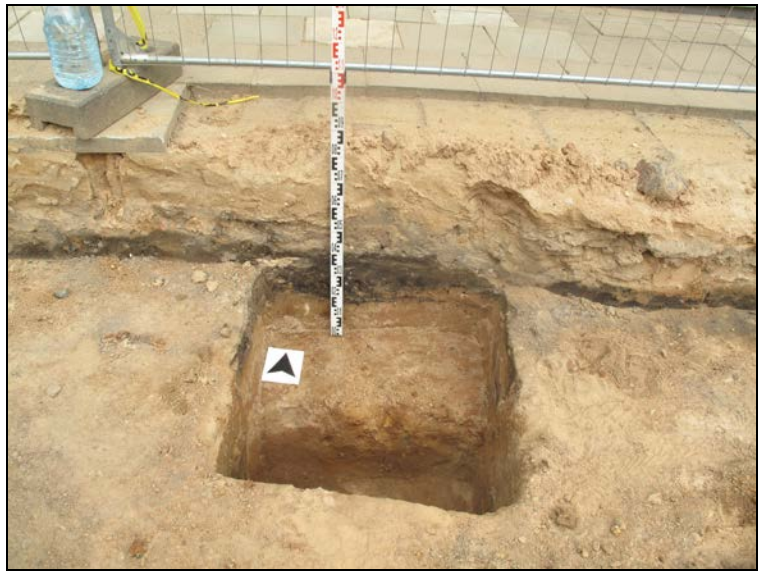
25. Šurfo 5 vieta (iš Š).

26. Šurfas 5

27. Šūrfas 6 (V sienelē, perkasmis šiluminēs grioviui)

28. Šūrfas 6 (Š sienelē)

29. Šurfo 7 vieta

30. Šūrfas 7

Monetos, rastos žvalgant metalo detektoriumi

3

11

12

22b

37

38

39

40

41

Kupiškis, 2018,
L. Stuokos-
Gucevičiaus a.
Plombos, rastas
žvalgant metalo
detektoriumi

Kupiškis, 2018,
L.Stuokos-Gucevičiaus g.
kulkos, rastos žvalgant metalo
detektoriumi

5

7

16

20

45

66

67

218

219

221

220

227

Kupiškis, 2018 m.
L. Stukos-Gucevičiaus a.
koklių kaklai

215

217

224

225

226

228

229

233

234

241

243

Kupiškis, 2018 m..
L. Stuokos-Gucevičiaus a.
Koklių priekinės dalys

70

72

73

74

75

76

77

80

81

83

Kupiškis, 2018 m.
L. Stuokos-Gucevičiaus a.
Keramika iš Š.1 (50-90 cm)

85

86

87

88

89

90

91

92

**Kupiškis, 2018 m.
L. Stuokos-Gucevičiaus a.
Keramika iš Š.1 (100-140 cm)**

Kupiškis, 2018
L. Stuokos-Gucevičiaus aikštė
Keramika iš Š.2 (96-102) ir Š3

151

154

156

160

EW-160

Kupiškis, 2018 m.
L. Stuokos-Gucevičiaus a.
Keramika iš Š.3

164

165

167

169

171

168

172

181

173

Kupiškis, 2018 m.
L. Stuokos-Gucevičiaus a.
Keramika iš Š.4

182

183

185

184

195

Kupiškis, 2018 m.
L.Stuokos-Gucevičiaus a.
Keramika iš atodangos a-a1

199

200

209

205

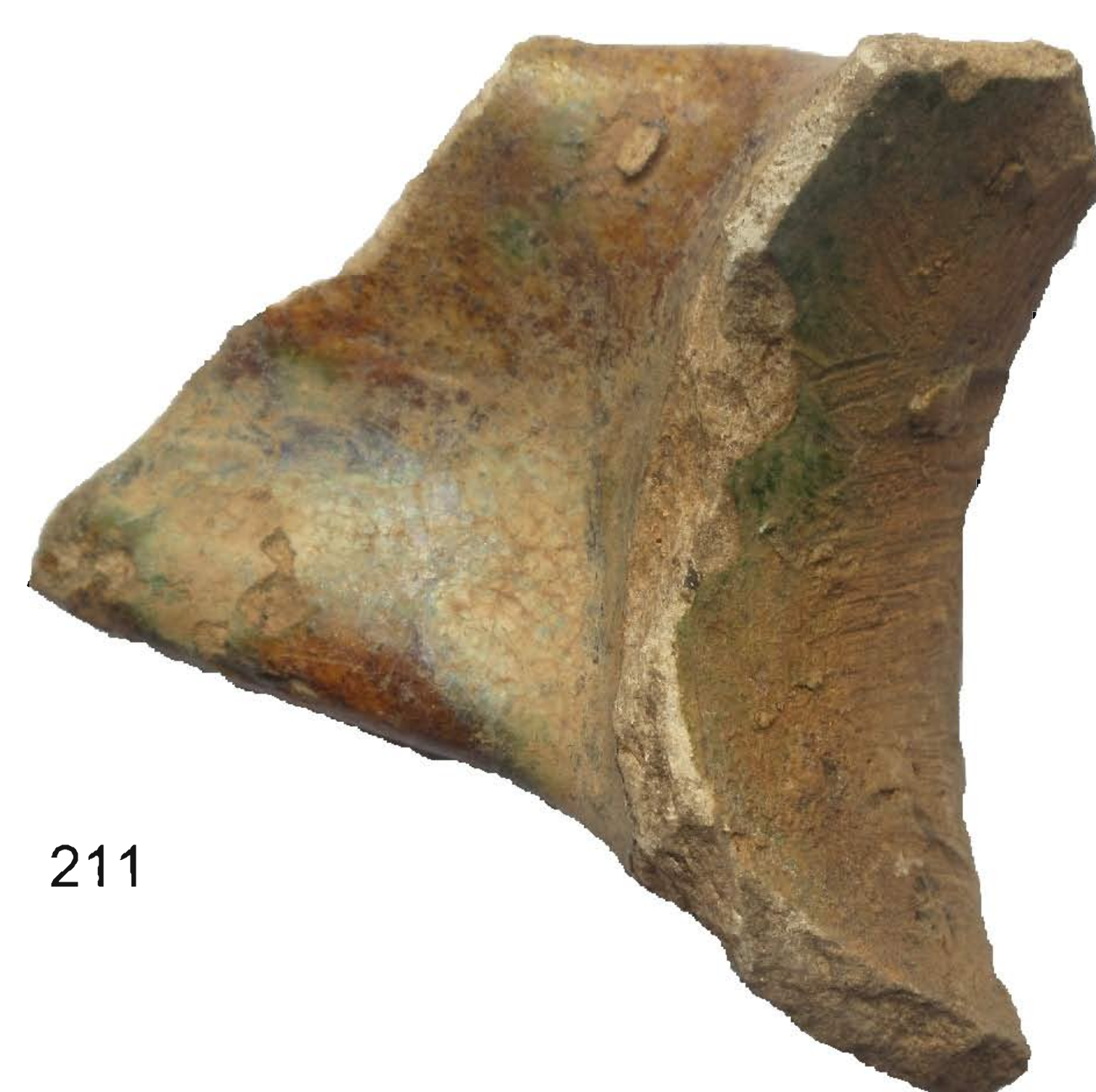
206

208

201

211

213

Kupiškis, 2018.
L. Stuokos - Gucevičiaus a.
keramika iš sektoriaus
10-20 m